

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
Γενουακ. Ἰκάντ. ἔτους καὶ εἰς ἑτήσια - Γραφεῖον Διδυμ. - Ἐπι τῆς Λέου. Πανεπιστημίου 39.

25 Δεκεμβρίου 1883

ΓΑΜΟΣ ὙΨΗΛΗΣ ΠΕΡΙΩΠΗΣ

Σημειώσεις ἐκ τοῦ ἡμερολογίου νεάνιδος.

Ἐπιτομία καὶ τέλος (δὲ σελ. 502)

27 Νοεμβρίου.

Ἡ μητέρα λοιπὸν τρέχει εἰς τῆς κυρίας Μερ-
σπερὲ καὶ ἰδοὺ τί μαθηάνει:

Οἱ δύο Μαρτέλ-Σιμιώζ, ὁ μεγαλειότερος, ὁ
Ἀδριανὸς — ὁ ἰδικὸς μου — καὶ ὁ ἄλλος ὁ
Παῦλος, ὁ στρατιώτης, ἔχασαν πρὸ δέκα ἐτῶν
τὴν μάμμην των, μίαν πολὺ καλὴν γραίαν,
πλουσιωτάτην, ἀλλὰ παράξενην, ἣ ὅποια μίαν
σκέψιν εἶχε μόνον: πῶς νὰ διατηρήσῃ τὸ ὄνομα
τῆς γενεᾶς τῆς. Ἐνόμιζε πῶς θὰ ἔλθῃ ἡ συντέλεια
τοῦ κόσμου ἅμα λείψουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς
γῆς οἱ Μαρτέλ-Σιμιώζ. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο
διόλου κουτὴ ἔβαλε μέσα εἰς τὴν διαθήκην τῆς
καὶ ἐν ἄρθρον ἐξυπνότατον. Δηλαδή ἐκτός τῆς
ἄλλης περιουσίας τῆς, τὴν ὅποιαν ἐκληροδότη-
σεν εἰς τοὺς κληρονόμους τῆς ἀφήκε καὶ ἐν ἐ-
κατομμύριον ἀκόμη... Τὸ ἑκατομμύριον αὐτὸ
μὲ τοὺς τόκους καὶ τὰ ἐπιτόκιά του ὤρισε νὰ
τὸ κληρονομήσῃ ὁ ἔγγονός τῆς Ἀδριανὸς ἂν
νυμφευθῇ εἰκοσιπέντε χρόνων. Ἄν ὄχι, τότε τὸ
ἑκατομμύριον θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἄλλον τῆς ἐγ-
γονον, τὸν Παῦλον, μὲ τὴν ἰδίαν συμφωνίαν
πάλιν. Ἄλλ' ἂν καὶ οἱ δύο, καὶ ὁ Ἀδριανὸς
καὶ ὁ Παῦλος βάλουν πείσμα νὰ μείνουν ἀνύ-
πανδροι, τὸ ἑκατομμύριον μὲ τοὺς τόκους καὶ
τὰ ἐπιτόκιά του θὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς.

Τὸ ἑκατομμύριον λοιπὸν τῆς μάμμης σήμε-
ρον ἔφθασεν εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 1,500,
000 φράγκων ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀδριανὸς οὔτε
στιγμὴν δὲν ἐσκέφθη περὶ γάμου ἄγαποῦσε τὸ
κυνῆγι, τὰ ἄλογα, τὰς ἵπποδρομίας, καὶ δὲν
ἐννοοῦσε κατ' οὐδένα λόγον νὰ χάσῃ τὴν ἀνε-
ξαρτησίαν του. «Δὲν νυμφεύομαι νὰ ἐμβῶ ἄε
βάσανα, ἔλεγεν, ἔχω 180,000 φράγ. εἰσόδημα,
αὐτὸ μοῦ φθάνει. «Μ' αὐταῖς ταῖς χιλιάδαις
καὶ μὲ ὀλίγην τάξιν τὰ καταφέρω μὴ χαρῶ».
Ἐβλεπε λοιπὸν μὲ ὄλην του τὴν ἀταραξίαν νὰ
πλησιάζῃ ἡ 10 Ἰανουαρίου, δηλαδή ἡ ἡμέρα
ποῦ θὰ κλείσῃ τὰ εἰκοσιπέντε ἄλλ' ἐλογαρίζε
χωρὶς τὰς περιστάσεις.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ περασμένου ἔτους, μία με-

γάλη μανία διὰ χρηματιστικὰς ἐπιχειρήσεις,
εἶχε πιάσει τὴν τάξιν μας... Ὁ Ἀδριανὸς ἐμ-
πλεξε καὶ αὐτὸς ὄχι τόσον ἀπὸ κερδοσκοπίαν
καὶ ἀπληστίαν ὅσον ἀπὸ ἐν εἶδος ἱπποτικῶν αἰ-
σθημάτων. Ἡθέλησε νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ αὐτὸς
τὰς Τραπέζας ποῦ ἔκαμαν καλοὺς ὑπολογισμούς.

Ὁ καυμένος! ἐπιάσθηκεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ
ὄχι διὰ μικρὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ δι' 1,400,000
φρ. Τοῦ ἔμεινον πλέον 120,000 μόνον εἰσόδημα,
καὶ ἤρχισε νὰ τὰ φέρῃ στενά. Ἐν τούτοις ἔ-
δειξε θάρρος. ἤρχισε νὰ ζῆ οικονομικώτερα, ἐ-
πώλησε τὰ ἄλογά του, ἀπέλυσε τοὺς ὑπὲρ-
τάς του.

Ἡ ἀπόφασίς του ἔμεινε ἡ ἴδια πάντοτε: νὰ
μὴ νυμφευθῇ. Ἄλλ' εἶνε ἓνας μῆνας τώρα ὅπου
οἱ φίλοι του τοῦ ἔψαλαν ὅσα εἰμποροῦσαν τοῦ
εἶπαν ὅτι εἶνε παράλογον πρᾶγμα ν' ἀφήσῃ νὰ
τοῦ φύγουν αὐτὰ τὰ 1,500,000. Διὰ νὰ τὰ
βάλῃ αὐτὰ εἰς τὸ χέρι δὲν ἦτο ἀνάγκη τίποτε
ἄλλο νὰ κάμῃ, παρὰ νὰ πάρῃ μίαν εὐμορφὴν κό-
ρην μὲ μεγάλην προίκα καὶ ἔτσι ἡ δυσαρέσκεια
διὰ τὸν γάμον εἰμποροῦσεν ἀξιόλογα νὰ μετα-
βληθῇ εἰς εὐχαρίστησιν.

Τοῦ ἐγύρισαν τὰ μυαλὰ καὶ ἀνέθεσεν εἰς τὴν
ἐξαδέλφην του, τὴν κυρίαν δὲ Ριεμέν, νὰ τοῦ
εὗρῃ μίαν κατάλληλον νύμφην. Αὐτὴ, ἐζήτησε
καὶ τοῦ ἤρε. . . τὸ σκιάρτρο ἐκεῖνο, τὴν Αἰ-
κατερίνην τοῦ Πουίμαρὲν, ἣ ὅποια εἶνε φρικτὰ
πλουσία ἀλλὰ καὶ φρικτὰ λιγνή... Ἐβαλε ταῖς
φωναῖς ἀμέσως: Εἶνε παρὰ πολὺ ἰσχνὴ καὶ παρὰ
πολὺ ἀνοστή ἐπάνω εἰς τ' ἄλογον! Ἀφοῦ πλέον
μετὰ τόσα συγκατένευσε νὰ ὑπανδρευθῇ, ἐννο-
οῦσε τούλάχιστον ἡ γυναῖκά του νὰ φαίνεται
εὐμορφὴ ἐπάνω εἰς τὸ ἄλογον.

Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ἐπροχωροῦσε. Τὸν εἶχαν
σφιξεί, τοῦ εἶχαν στήσει πολιορκίαν. Εἰς τὴν
ἀρχὴν εἶχεν εἰπεῖ ὄχι... ἔπειτα δὲν ἔλεγε πλέον
οὔτε ναὶ οὔτε ὄχι... Θὰ καταντοῦσε νὰ εἰπῇ
ναὶ ἐπὶ τέλους... ὅταν ἔφθασεν ἡ μεγάλη, ἡ δρα-
ματικὴ, ἡ ἀποφασιστικὴ ἡμέρα τῆς 24 Νοεμ-
βρίου.

Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀντὶ νὰ ἐβῶ ἱππασίαν
τὸ ἀπομεσήμερον ὅπως συγελθῶ, ἐπρόκειτο νὰ
ἐβῶ τὸ πρωὶ μὲ τὸν ἀξιόλογον κ. Κόατς, ὁ
ὅποτος μὲ νομίζει μίαν ἀπὸ τὰς καλλιτέρας του
μαθητρίκας, καὶ κάποτε κάποτε κάμνει τὸν γύ-

ρον του Δάσους της Βολωνίας, μαζί μου . . . Φεύγω από το σπίτι εις τὰς δέκα, με άμαζί μαζί με την μίς Μόρτον. Σταματούμεν προς τὰ δεξιά, εις την είσοδον του Δάσους· εκεί μ' έπεριμένεν ο κ. Κόατς. 'Ο ίπποκόμος είχε φέρει εκεί τον Τριβουλέτορ, ό οποίος πάντοτε δεν είνε φρόνιμος, αλλά την ημέραν εκείνην δεν ήτο διόλου εις τὰ καλά του, διότι είχε σκαράντα όκτώ ώρες να βγάλη την μύτη του έξω. Είχα ένδυθη βιαστικά, και ή Βιργινία με είχε μισοκτενίσει και είχε έμπήξει καμμιά δεκαριά φουρκέτας εις τὰ μαλλιά μου, τὰ όποια είχε στρήψει όπως κι' όπως σε δύο μεγάλας πλεξίδας.

'Ο κ. Κόατς με τοποθετεί εις τό άλογον, όχι δίχως δυσκολίαν, διότι ό Τριβουλέτος είχε δαιμονισθή. Το κακόν έπροχώρησεν άμα μ' έννοισεν επάνω εις την βράχιν του. 'Ηρχισεν να τινάζεται και να στριφογυρίζη· άλλ' εγώ κάθημαι γερά 'ς τάλογον και είξευρα και τās ιδιοτροπίας του Τριβουλέτου. Του δίδω να καταλάβη όπως του ήξιζε. 'Αλλά μέσα εις την συνομιλίαν αυτήν μαζί του ναιώθη κάτι τι να κυλίστα επάνω εις τούς ώμους μου. 'Ησαν αι δύο πλεξίδες μου· είχαν λυθη και με την όρμη των επέταξαν κάτω τó καπέλλον μου. Και λοιπόν να με, δίχως καπέλλον με μαλλιά ζέπλεκα και κυματίζοντα εις τόν άέρα, επάνω εις τόν Τριβουλέτορ ό όποιος είχαν άγριεύσει.

Την ιδίαν ακριβώς στιγμήν από μίαν δενδροστοιχίαν έπρόβαλεν ό 'Αδριανός, ό κόμης του Μαρτέλ-Σιμιώζ. Σταματά, έκθαμβος, εις σεβαστήν άπόστασιν και όσο να είπης δύο, τόν πιάνον άλληλοδιαδόχως τρεις περίοδοι θαυμασμού.

'Ο πρώτος θαυμασμός ήτο διά την άμαζόνα: "Αχ! τί όμορφα πού ίππεύει!

'Ο δεύτερος διά τὰ μαλλιά μου: «Και τί μαλλιά πού σου έχει!»

'Ο τρίτος διά τó πρόσωπόν μου: «Και τί πλάσμα πού σου είνε!»

'Εν τούτοις ό Τριβουλέτος ήρχισε να καταπραύνεται, να ήσυχάζη. 'Ο ίπποκόμος μόλις και μετά βίας κατώρθωσε να εύρη μέσα εις την άμμον πέντ' έξ φουρκέτας ακόρπιας· κ' εγώ όσον είμπόρεσα πλέον έβαλα ολίγην τάξιν εις τὰ μαλλιά μου και έδεσα σφικτά την κεφαλήν μου, με τόν πέπλον μου, ό όποιος είχε στρηφθη τριγύρω εις τὰ επαναστατήσαντα μαλλιά μου.

Τέλος πάντων άναχωρούμεν, ό κ. Κόατς κ' εγώ, ό ίπποκόμος κατόπιν μας εις άπόστασιν, και κατόπιν από τόν ίπποκόμον, επίσης εις άπόστασιν ό μεγαλύτερος του Μαρτέλ-Σιμιώζ, άρχίζων εκ νέου προς τιμήν μου τόν γύρον του Δάσους. Τό κατ' εμέ, εν τή άθωότητί μου, ούτε στιγμήν έφρατάσθην ότι έκκαμα τόσον λαμπράν κατάκτησιν. Έκαμνε ψύχρα. Έτρεχαμεν . . .

ό Τριβουλέτος έρεθίζόμενος από τó ψύχος έδοκίμασε δύο τρεις φορές να επαναστατήση. 'Αλλ' εύρηκε τόν δάσκαλό του· ό κ. Κόατς ήτον κατευχαριστημένος μαζί μου . . . «Σήμερα, μου έλεγεν, ίππεύετε σαν άγγελος.»

Αυτής της ιδέας επίσης ήτο και ό δεύτερός μου ίπποκόμος, ό άπροσδόκητος ίπποκόμος μου. «Αχ τί όμορφα πού στέκει επάνω εις τάλογο! 'Αχ! τί εύμορφα πού στέκει επάνω εις τάλογο». Τίποτε άλλο δεν είχε μέσα εις τó κεφάλι του εις όλον αυτόν τόν τρεχάτον μας περίπατον. Και μ' εσύγκρινε με την Αικατερίνην του Πουίμαρέν!

'Αμα έτελείωσα τόν γύρον του Δάσους, καταβαίνω από τó άλογον, επανευρίσκω την μίς Μόρτον μέσα εις τ' άμαζί και δρόμον: 'Ο Μαρτέλ-Σιμιώζ καλπάζει κατόπιν από τ' άμαζί και με συνοδεύει έως εις τó σπίτι· βλέπει την θύραν ν' άνοίγεται και την άμαζαν να γίνεται άφαντος κάτω από τόν θόλον· παρατηρεί ότι ή κατοικία μου είνε αρκετά καλή, και είνε εις πολύ καλήν συνοικίαν, έπομένως είνε πιθανόν, ότι δεν είμαι καμμιά τυχοδιώκτις. Ναι, αλλά τó όνομα, τó όνομα της τυληρής ταύτης άμαζόνας; Τότε του ήλθε μία άπλουστάτη ιδέα· επιστρέφει εις τó σπίτι του, στέλλει και του αγοράζουν ένα λεξικόν του ενός εκατομμυρίου και πεντακοσίων χιλιάδων διευθύνσεων. 'Οδός Βαρών, 49 διε, βαρόνος και βαρόνη του Λεωτή. 'Ιδού πώς έμαθε τó όνομα εκείνης ή όποια θά γεινη ίσως ή πιστή σύντροφος του βίου του. 'Ο βαρόνος του Λεωτή . . . Τόν πατέρα, τόν έγνωρίζεν από την Λέσχην . . . άλλ' είχε κόρην ό πατέρας; άλλ' ήμην εγώ ή κόρη του πατέρα; αυτό τó μυστήριον έπρεπε να λύση.

Τό πράγμα κατωρθώθη την ιδίαν ημέραν, διότι την έσπέραν— ό τύχη, τί δεν κατορθώνεις!— την έσπέραν ό 'Αδριανός έδειπνησεν εις του Μερσερέ εν στενωφύ κύκλω . . . και με άδιαφορίαν τάχα, εις μίαν διακοπήν της συνομιλίας, είπεν εις την κυρίαν Μερσερέ:

— Γνωρίζετε τόν κ. Λεωτή;

— Είνε στενός μας φίλος.

— Έχει καμμιάν κόρην;

— Ναι.

— Πόσων ετών να είνε;

— Έως είκοσι.

— Πολύ ώραία, δεν είν' έτσι;

'Εκεί, καθώς φαίνεται, γενική κραυγή, κραυγή ένθουσιασμού ύψώθη προς τιμήν μου! Μόνον αυτός δεν μ' εγνώριζεν, ό δυστυχής! 'Η κυρία Μερσερέ ήρώτησε προς τί όλαι αυτοί αι έρωτήσεις. Και αυτός τότε ήρχισε να διηγείται, με πύρ, την πρωινήν μας συνάντησιν, την γενναϊότητά μου επάνω εις τ' άλογον, τó ζέπλεγμα των μαλλιών μου, επάνω εις τὰ όποια έπιπταν αι άκτίνες του ήλιου και τάχαμν

ναστράπτουν. Τέλος τόν έπιασεν ένας οίστρος περιγραφής λυρικός και ποιητικός! . . . 'Ολοι έμειναν ένεοί! . . . Κανείς δεν έφρατάζετο πώς ήτο και τέτοιος.

Τότε ή κυρία Μερσερέ, έδειξε την πλέον σπαυνίαν, την πλέον θαυμασίαν έτοιμότητα πνεύματος. Πρέπει να όμολογήσω ότι άγαπή πολύ την μαζαν και ότι άποστρέφεται ώσαν ταις άμαρτίαις της τούς Πουίμαρέν από έξ έβδομάδες, διότι έως τότε ήσαν στενοί της φίλοι· άλλ' είχε έντελώς δικαίον να τὰ βάλη μαζί των.

'Εφέτος οι Πουίμαρέν είχαν τρεις σειρές προσκεκλημένων· εις την πρώτην ήσαν και οι πρίγκιπες του 'Ορλεάν, εις την δευτέραν ό μέγας Δούξ Βλαδίμηρος, εις την τελευταίαν ήσαν οι δίχως καμμίαν σημασίαν, ή προστυχία . . . Λοιπόν, ή δούκισσα έπροσκάλεσε τούς Μερσερέ με την προστυχία . . . 'Αλλ' οι Μερσερέ με τέτοιαν καταγωγήν και με τέτοιαν περιουσίαν δεν είνε άνθρωποι να βλθούν με την προστυχία. Και δι' αυτό ό θυμός των . . .

Και τώρα ιδού τó μεγαλοφυές επινόημα της κυρίας Μερσερέ. Εις την στιγμήν, δίχως διόλου να χάση καιρόν, εμπρός εις τόν εκπληκμένον σύζυγόν της, διηγήθη ότι αύριον τó έσπέρας θά ήρξαντο μερικοί φίλοι εις την οίκίαν της, μεταξί των όποιων και ή κυρία και ή δεσποινίς Λεωτή, και ότι ό κύριος Σιμιώζ θά έκαμνε πολύ καλά, να έλθη αν ολίγη μουσική δεν τόν έτρόμαζε και αν έπαθύμει να ίδη την ήρωίδα του του δάσους της Βουλώνης· ό κ. Μερσερέ τὰ είχε χάσει.

— Μήπως έχετε λάθος, άγαπητή μου, της λέγει· αύριον τó έσπέρας έσκοπούαμεν να υπάγωμεν εις τó Γηγάσιον διά να ιδώμεν τó δράμα του 'Οκταβίου Φεργιέ . . .

— 'Οχι, φίλε μου, είνε μεθαύριον.

— 'Ενόμιζα . . . εγώ ό ίδιος ένοικίασα τó θεωρείον . . .

— Σας λέγω ότι είνε μεθαύριον.

'Ο Μερσερέ έζάρωσε και μόνον μετά τó δεύπνον του έδόθη ή λύσις του αινίγματος. 'Η κυρία Μερσερέ δεν έσταμάτησεν εδω· έπήρε ιδιαιτέρως τόν κ. Σιμιώζ και με την μεγαλειτέραν εύγλωττίαν του κόσμου του άπήγγειλε τόν πανηγυρικόν μου.

— 'Η Ειρήνη του Λεωτή, να ή γυναίκα πού σας ταιριαζει· αυτή ή πρωινή συνάντησις είνε σημείον της Θείας Προνοίας.

'Εκείνος επανελάμβανεν ως έπωδόν:

— 'Αχ! τί ώραία πού στέκει επάνω εις τάλογον!

Χθές, άφ' ου είδε την μαζαν ή κυρία Μερσερέ, γενναίως, με όλην της την ήμικρανίαν, έξήλθε προς στρατολογίαν προσκεκλημένων, προς στρατολογίαν μουσικών, έτύπωσε προ-

γράμματα, διότι ήσαν τυπωμένα προχθές τὰ προγράμματα. Τί δραστηριότης!

'Εν τούτοις κύττα εκεί από τί έξαρτάται ή τύχη! 'Αν ή Βιργινία μου έδενε πλέον σφικτά τās δύο μου πλεξίδας, αν ό Τριβουλέτος ήτο φρόνιμος και οι Πουίμαρέν δεν είχαν βάλει τούς Μερσερέ με την προστυχία, εκείνος δεν θά έτρωγεν αύριον εις τó σπίτι μας και εγώ δεν θ' άπήνυθνα εις τόν έαυτόν μου αυτήν την έρώτησιν: Θά είμαι ή δεν θά είμαι κόμησα του Μαρτέλ-Σιμιώζ;

Και οι δυστυχείς Πουίμαρέν είχαν έλθει έπίτηδες εις τούς Παρισίους προς έπίδειξιν του φαινομένου των! Ταλαίπωρη Αικατερίνη Πουίμαρέν! Θά της δώσω όπισω τόν κόμητά της; ή θά τόν κρατήσω διά τόν έαυτόν μου; Δεν είξέρω· άλλ' δεν ήρχισε διόλου άσχημα, ό κύριος έκτος.

21 Νοεμβρίου, δεκάτη ώρα της πρωίας.

'Από τριών ήμερών τί συζητήσεις έγειναν περί του χθεσινού γεύματος! Να κάμωμεν μέγαλον ή μικρόν γεύμα; και πού να τόν βάλωμεν, αντίκρου μου ή 'ς τó πλάγι μου; 'Η μαμά έπέμενε αντίκρου. Δι' άσχυρίζεται ότι είμαι πολύ ώραιότερα, κάμνω πολύ μεγαλειτέραν έντύπωσιν κατὰ πρόσωπον παρά κατὰ κρόταφον· πρό πάντων όταν φορώ άνοικτόν εμπρός φόρεμα, και ήμου με άνοικτόν φόρεμα, περισσότερο άνοικτόν μάλιστα παρά εις τούς Μερσερέ. . . Βαθμηδόν προσδεύομεν!

'Εγώ όμως επέμεινα να καθήσω εις τó πλάγι. Δεν θά έδειλιάζω διόλου. Είχα ανάγκην να τόν κάμω να όμιλήση, να τόν έξομολογήσω. 'Η σταθερά μου ιδέα ήτο: να μη υπανδρευθώ ασυλλόγιστα. Τόν έβαλαν λοιπόν προς τὰ δεξιά μου. Διά να μη πεινώ πολύ, διά να έχω όλον τόν νουν μου εις την άνάκρισιν, είχα προγευματίσει γερά εις τās πέντε. Και κατώρθωσα να διευθύνω την συνομιλίαν όπως ήθελα πλέον.

'Εμείναμεν εις την τράπεζαν ύπερ την μίαν ώραν και μετά τó διάστημα τούτο έσηματίσα την πεποίθησιν ότι είμεθα έπίτηδες πλασμένοι ό εις διά τόν άλλον. Κατ' άρχάς όμιλήσαμεν περί άμαζών και κυρηγίων. 'Απ' αυτού έπρεπε ν' άρχίσωμεν. . . 'Ανεκάλυψα άμέσως ότι και αυτός άγαπή τόν ίδιον τύπον του άλόγου μ' εμέ. Τό θέλει ούτε πολύ μικρόν, ούτε παρά πολύ μέγαλον. . . ελαφρόν, άναμφιδόλως, άλλ' όχι ισχνόν. 'Επίσης καθόλα σύμφωνοι είμείναμεν και εις όλα τὰ ζητήματα της επισήσεως. Νομίζω ότι έξεπλάγη διότι με ήρε τόσον είδήμονα των πραγμάτων αυτών. . . έξεπλάγη . . . άλλ' εν τούτοις, κατθέλγη. Εις την άρχήν του γεύματος ήτο προσφώνως συγκεκινημένος. άλλ' ή συνδιαλέξις άμέσως έλαβε χαρακτήρ οικειότητος. Τόν έκκαμα γρήγορα να συνέλθ

Ἐμιλούσαμεν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν. Ἡμεθα πλασμένοι διὰ τὴν συνεννοούμεθα.

Ἄλλο πρᾶγμα ἀκόμη μὲ δελεάζει. Συνήθως ἡμεῖς εἴμεθα καταδικασμένοι νὰ ὑπανδρευώμεθα ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὴν μεγαλειότητα ἀργίαν καὶ ἰδοὺ διατί, πολὺ συχνά, ὁ κόρος καὶ ἡ ἀνία πιάνουν τὰ ἀνδρόγυνα τῆς τάξεώς μας. Καὶ ὁμοῦ ὁ Ἀδριανὸς δὲν εἶνε ἄεργος, ἐνασχολεῖται αὐτός... Οὔτε λεπτόν δὲν τοῦ μένει τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν δραστηριότητά του χρησιμοποιεῖ εἰς ἔργα ὠφέλιμα συγχρόνως καὶ χαριέντα. Εἶνε μέλος τοῦ συμβουλίου ἐνὸς μικροῦ σωματείου καθὼς πρέπει, τὸ ὅποῖον πρὸ ὀλίγου ἔχει ἰδρυθῆναι εἶνε μέλος τῆς ἐταιρίας τῆς ἀγροδομίας ἀνακατεῦεται εἰς τὰ ἵπποδρόμια, ἔχει τόσας ἄλλας ἐνασχολήσεις ὅλα αὐτὰ γεμίζουν μὲ ἐνδιαφέρον καὶ ἐνέργειαν εἰς τὴν ζωὴν του.

Εἰς ἡμίσειαν ὥραν τὰ ἔμαθα ὅλα αὐτὰ. Μετὰ ταῦτα τὸν ὑπέβλεπα εἰς πολιτικὰς ἐξετάσεις. Σπουδαῖον, πολὺ σπουδαῖον ζήτημα ἡ πολιτικὴ. Εἶχα λάβει ἀπόφασιν νὰ μὴ αἰσθανθῶ θλίψεις καὶ ἀπογοητεύσεις καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτό. Ἡ δυστυχισμένη μου ἡ μητέρα ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ θέμα ἔχει ὑποφέρει τὰ πάνδεινα, δὲν ἤθελα νὰ ὑποφέρω κ' ἐγὼ τὰ ἴδια.

Ἡ μητέρα ἦτο πολὺ εὐτυχὴς μὲ τὸν πατέρα, καὶ, πολὺ εὐτυχὴς, ἐκτὸς μόνον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πολιτικὴν. Ὑπανδρεύθη μικρὰ τὸν πατέρα, ὅστις κατήγετο ἀπὸ ἀρχαίαν μοναρχικὴν οἰκογένειαν καὶ ἡ μαμὰ ἐπίσης. Τὰ πράγματα ἐπῆγαιναν καλὰ. Ἀλλὰ τῷ 1865 ὁ πατέρας ἐξαφνα συνδιαλλάσσεται μὲ τὴν αὐτοκρατορίαν. Ὅχι ἀπὸ ἀγάπην, ἀλλ' ἀπὸ καλοσύνην. Ὁ καυμένος ὁ μπαμπᾶς εἶνε τόσον καλὸς, παρὰ πολὺ καλὸς! Τὸ ἔκαμε ἀπὸ ἀφισίωσιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του, τὸν θεῖόν μου Ἀρμάνδον, ὁ ὅποιος εἶνε σήμερον στρατηγὸς μεραρχίας τότε ἦτο ἀπλοῦς λοχαγός, ἀλλ' εἶχε χρόνια λοχαγός δὲν τὸν ἐπροβίβαζαν, τοῦ εἶχαν πάθος, διότι ὁ πατέρας, κατόπιν ἀπὸ τόσας προτάσεις, ποτὲ δὲν ἠθέλησε νὰ πατήσῃ εἰς τὸ Κεραμεϊκόν.

Τότε ὁ πατέρας, ὁ ὅποιος ἐλάτρευε τὸν θεῖόν μου Ἀρμάνδον, ἐδέχθη μίαν πρόκλησιν καὶ ὑπεσχέθη νὰ παρουσιάσῃ τὴν μητέρα. Ἦτο ἀληθινὴ νίκη διὰ τὴν αὐτοκρατορίαν, διότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον καθαρότερον αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς μητέρας. Καὶ ὁ πατέρας εἶνε ἐπίσης ἀπὸ μεγάλην οἰκογένειαν, ἀλλ' ἡ γενεαλογία του δὲν φθάνει ὅσον τῆς μητέρας.

Τὴν ἡμέραν τῆς φρικτῆς αὐτῆς παρουσιάσεως εἰς τὸ Κεραμεϊκόν ἡ μητέρα τὴν ἐπέρασε μὲ δάκρυα. Ἐν τούτοις ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ ἀλλὰ τὸ βράδυ, εἰς τὸν δρόμον συνέβη μία τριμερὴ σκηνὴ μέσα εἰς τὸ λανδῶ. Ἡ μαμὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀντίστατο. Ἦθελε νὰ

καταβῆ ὅπως ἦτο μὲ τὸ ἀπὸ τριαντάφυλλα στεφάνι τῆς εἰς τὸ κεφάλι, μὲ τὰ λευκὰ μεταξωτὰ ὑποδήματα μέσα ἔς τὴ μέση τοῦ Πόν-Ρογιαλ. Κ' ἐχίονιζε δυνατὰ. Τέλος τὸ ἐπῆρε πρὸ ὀφθαλμῶν. Ὁ θεῖός μου Ἀρμάνδος ἐπαρσημοφορήθη μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, καὶ προεβιβάσθη εἰς ταγματάρχην μετὰ ἑξ μῆνας. Ἀλλὰ πολλὰί θύραι ἐκλείσθησαν εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Ὅσον διὰ τὸν πατέρα, δὲν τὸν ἔμελε διόλου τὸν εὐχαριστοῦσε μάλιστα αὐτὸ, ἀποστρέφεται τὰς ἐσπερίδας, καὶ τοῦ ἔμενε ἡ Λέσχη του. Ἀλλὰ διὰ τὴν μαμὰν αἱ συναναστροφαὶ ἦσαν ἡ ζωὴ τῆς καὶ δὲν ἦτο μέλος τῆς Λέσχης!

Ὅλοι σχεδὸν αἱ θύραι αἱ ὅποια εἶχαν κλείσει ἠνοιζαν ἀφ' οὗτου ἔγεινε δημοκρατία διότι τότε πολλὰ πράγματα ἐλησημονήθησαν. Καὶ, σχεδὸν ὅλοι, ἀλλ' ὄχι ὅλοι, ὅλοι ὁμοῦ θ' ἀνοιχθοῦν, θὰ στυλωθοῦν, ὅταν θὰ γείνω κόμησας τοῦ Μαρτέλ-Σιμιώζ. Παντοῦ θὰ μὲ δέχωνται μὲ εὐχαρίστησιν καὶ προθυμίαν. Ὁ πολιτικὸς χαρακτήρ τῶν Μαρτέλ-Σιμιώζ ὑπῆρξεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ αἰῶνος τούτου ἐντελῶς ἀνεπληπτος. Δὲν ἐλιποτάκτησαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, δὲν ἐλιποτάκτησαν οὐδὲ εἰς τὴν δευτέραν. Ποτὲ δὲν ἀπεσκίρτησαν.

Ἡ γενεαλογία τῶν Μαρτέλ-Σιμιώζ φθάνει μέχρι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. Ἡ μητέρα τοῦ Ἀδριανοῦ. . . Νάτα μας! ἀπὸ τώρα τὸν ὀνομάζω Ἀδριανόν. Εἶνε κάπως γρήγορος, μὲ φαίνεται. Ἡ μητέρα του λοιπὸν κατήγετο ἀπὸ τοὺς Πικὸν δὲ Μοντανιόλ. Αὐτὸ τὰ λέγει ὅλα! Ὁ Ἀδριανὸς ἐδημοσίευσεν μάλιστα, ἀλλ' εἰς ἑκάτον μόνον ἀντίτυπα, μικρὸν τεύχος περὶ τῆς γενεαλογίας του. Ἀπέδειξε μὲ ἀναμφισβήτητα ἐπιχειρήματα ὅτι εἶνε ὁ τρίτος Γάλλος κόμης — ὄχι ὁ τέταρτος — ὁ τρίτος. Αἱ λοιπὸν, ἄς θέλουν καὶ καλὰ νὰ ὑψώσουν πέρα ἄνω ἀπ' ὅλα τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας καὶ τὸν χαρακτήρα, ἐν τούτοις καὶ εἰς αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ διδωμεν μικρὰν σημασίαν. Ἐχουν πολὺ μεγάλην σημασίαν εἰς τὸν καθημερινὸν βίον. Πρὸ πάντων τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὅπου μᾶς ἐπλημμύρισεν ἡ ψευδὴς ἀριστοκρατία, ἐν μέσῳ τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῆς τῶν ἰσπανῶν δουκῶν καὶ τῶν ἰταλῶν πριγκίπων, οἱ ὅποιοι ἔρχονται, ὅταν δὲν ἔχομεν ἀναμφισβήτητον εὐγένειαν καὶ μᾶς ἐμβαίνουν ἔς τὴν μύτην, εἰς τὸν ἴδιον τὸν τόπον μας. Δὲν εἴμπορῶ νὰ ὑποφέρω τὴν σκέψιν, ὅτι εἰς ἕνα μεγάλο γεῦμα θὰ μὲ παραρρίψουν εἰς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης, μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῶν χρηματιστηρίων καὶ τῶν γραμμάτων.

Κάτι τι μοῦ ἔμενε ἀκόμη. Ἡ μαμὰ ἔχει ἐν θεωρεῖον διὰ τὰς δευτέρας εἰς τὴν Ὀπερα. Ἐσυμφωνήσαμεν πρὸ πολλοῦ μὲ τὴν μητέρα ὅτι ἂν ὑπανδρευθῶ θὰ πάρω τὸ μισθὸν θεωρεῖον. Ἡ μαμὰ θὰ πηγαίῃ καθε δεκαπέντε καὶ ἐγὼ

κάθε ἄλλαις δεκαπέντε. Πολὺ καλὰ αὐτὸ μοῦ φθάνει. Ἀλλὰ ἔμενε ἡ Τρίτη τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου. Ἡ μαμὰ — καὶ ὁ Θεὸς εἰξέυρει ἂν δὲν ἔφτυσεν αἷμα — δὲν εἴμπορесе νὰ βάλῃ ἔς τὸ χεῖρ θεωρεῖον τῆς Τρίτης. Τῆς ἔδωκαν ἕνα τῆς Πέμπτης. Ἡ μαμὰ ἠνῆθη. Ἡ πέμπτη εἶνε ψευτικὴ τρίτη. Εἶνε τὸ ἴδιον θέαμα ἀλλὰ δὲν εἶνε οἱ ἴδιοι θεαταί. Αἱ, λοιπὸν, ἂν τὸν πάρω, ὅλας τὰς Τρίτας ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον ἕως εἰς τὸν Ἰούνιον, θὰ ἔχω ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα θεωρεῖα τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου. Καὶ ἰδοὺ πῶς. Ἐχει μίαν θεῖαν, δίχως παιδιὰ (θὰ τὴν κληρονομήσῃ) πολὺ ἠλικιωμένην, ἀσθματικὴν, ἡ ὅποια ἔχει τὸ περὶ οὐ ὁ λόγος θεωρεῖον εἰς τὸ Γαλλικὸν θέατρον καὶ ἔχει ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ τοῦ τὸ παραχωρήσῃ, διότι τρία χρόνια τώρα δὲν πηγαίνει πλέον εἰς τὸ θέατρον. Τί θαυμαστὴ, τί θελκτικὴ θεῖα!

Ἰδοὺ τί τὸν ἔκαμα νὰ μοῦ εἰπῆ ἀπὸ τὴν σούπαν ἕως εἰς τὸ ἐπιδόρπιον. Καὶ ὅταν κατόπιν ἀπὸ τὸ γεῦμα ἡ μαμὰ ὤρμησε ἐπάνω μου καὶ μὲ ἠρώτησε: Λοιπὸν; τῆς ἀπεκρίθηκα.

— Θαρρῶ, μαμὰ, πῶς δύσκολα θὰ εὐρῶ καλῆτερον.

— Λοιπὸν νὰ τὰ τελειώσωμεν, αἱ;

— Χρειάζονται δύο, μαμὰ, διὰ νὰ γείνη ὁ γάμος.

— ὦ! μέινε ἡσυχη. Εἰσθε δύο. Ὅλη τὴν ὥρα ποῦ ἦτον εἰς τὸ τραπέζι δὲν ἔκανα ἄλλο παρὰ νὰ κυττάζω πῶς σ' ἐκύτταζε. Τοῦ ἐσήκωσες τὸν νοῦ!

Αὐτὴ ἦτο ἄλλως τε καὶ ἡ ἰδική μου γνώμη. Ἐνῷ ἡ μαμὰ ἐπιανεν ἐμένα, αὐτὸς ἐπιανεν τὴν κυρίαν Μερσερέ, ἡ ὅποια, φυσικῶς, εἶχε προσκληθῆ εἰς τὸ γεῦμα. Ἐμένα ἠγάπα, ἐμένα ἐλάτρευεν, ἐμένα ἠθελε καὶ ὄχι ἄλλην. Καὶ παρακαλεῖ τὴν κυρίαν Μερσερέ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν στιγμὴν νὰ μὲ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν μαμάν.

Ἠναγκάσθη νὰ τὸν καταπραύνη, νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ ὅτι τὰ πράγματα δὲν εἴμπορουσαν νὰ προχωρήσουν μὲ τόσην ταχύτητα. Ἡ μαμὰ, νομίζω, ἠθελε νὰ τελειώσωμεν τὸ ἴδιον βράδυ. Ἐφοβεῖτο φρικτὰ τὰς ῥαδιοουργίας τῶν Πουίμαρῆν. Ἐγὼ δὲν ἐφοβούμην διόλου. Εἰξουρα τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἔκαμα καὶ ἐνοούσα ὅτι ἤμην κυρία τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἐνθύμισα λοιπὸν εἰς τὴν μαμάν τὰς ὑποσχέσεις τῆς καὶ τὴν ἀπόφασίν μου νὰ μὴν ἀποφασίσω παρὰ ἀφ' οὐ σκεφθῶ καλὰ καλὰ. Δὲν τὸν εἶχα ἰδεῖ παρὰ μόνον δυὸ φορές: τὸ ἑσπέρας μὲ φράκιον καὶ λευκὰ γάντια ἐνοούσα νὰ τὸν ἰδῶ ἄλλας δυὸ φορές εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μὲ βεδιγγόταν. Εἰξουρα πῶς τὸ εἶχε κάμει αὐτὸ ἡ ἐξαδέλφη μου. Ματθίλδη. Εἶχε ἰδεῖ τὸν σύζυγόν τῆς δύο φορές, ἡμέραν, μίαν φοράν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου καὶ μίαν φοράν εἰς τὸ Ἴπποδρόμιον. Ἴπποδρόμιον δὲν ὑπάρχει τώρα. Ἀντὶ λοι-

πὸν τοῦ Ἴπποδρομίου ἄς βάλωμεν τὸ μουσεῖον Κλουνη' ἀλλὰ τὰς δύο ἐπιβεωρήσεις μου τὰς θέλω ἡμέραν.

Ἡ κυρία Μερσερέ προπαρεσκεύασε διὰ σήμερον μίαν ἀπροσδόκητον συνάντησιν εἰς τὸ Λούβρον, εἰς τὰς τρεῖς ἀκριβῶς, ἐμπρὸς εἰς τὴν Παναγίαν τοῦ Μουριλλου.

Λυθημερὸν, πέμπτη ὥρα.

Ἐπεστρέψαμεν ἐπεριπατήσαμεν μίαν ὥραν εἰς τὰς στοάς, ἀλλὰ δὲν εἶδαμεν πολλὰς εἰκόνας. Ἄλλως τε, μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ ζωγραφικὴν. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν μοῦ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν νὰ πάρω ἀνδρα τεχνοκρίτην: Ἐχει ὠραῖον παράστημα, ἐνδύεται καλὰ, ὁμιλεῖ ὀλίγον, εἶνε ψυχρὸς κάπως, ἀλλὰ φέρεται ὅπως πρέπει καὶ ποτὲ δὲν λέγει ἀνοησίας. Τέλος πάντων ἔμεινα εὐχαριστημένη, πολὺ εὐχαριστημένη. Ἀλλὰ εἰς τὴν ὁδὸν Ἰρίβολη, μόλις εὐρεθῆκαμεν μόναι εἰς τὴν ἀμαξίαν μας ἠναγκάσθη ν' ἀποκρούσω νέαν ἐφοδὸν τῆς μαμᾶς.

— Εἶνε θελκτικώτατος, καὶ νομίζω πῶς δὲν θὰ ἐπιμείνης καὶ διὰ τὸ Κλουνη.

— Ὅχι, παραιτούμαι ἀπὸ τὸ Κλουνη.

— Δόξα σοι ὁ θεός, ἀπεφάσις ἐπὶ τέλους;

— Ὅχι δὲ ἀκόμη, μαμὰ, ὄχι ἀκόμη. Δὲν ὑπανδρεύεται κανεὶς ἔτσι, κατόπιν ἀπὸ μερικὰς ἐξηγήσεις μόνον περὶ τῆς περιουσίας καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως.

— Μὰ τί θέλεις ἀκόμη;

— Τί θέλω; θέλω νὰ τὸν ἰδῶ ἐφιππον. Ἐκεῖνος μὲ εἶδε, κ' ἐγὼ ὄχι.

Καὶ λοιπὸν ἡ κυρία Μερσερέ, τῆς ὁποίας ἡ ἀφισίωσις δὲν ἔχει πλέον ὄρια, θὰ τὸν συμβουλεύσῃ ἀπόψε, νὰ περιφέρηται αὐριον κατὰ τὰς δέκα εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς παρόδου τῶν Ἀκακιῶν θὰ τοῦ δώσῃ μὲ τρόπον νὰ ἐνοήσῃ ὅτι εἶνε μεγάλη πιθανότης νὰ μᾶς συναντήσῃ αὐτοῦ, τὸν μπαμπᾶ κ' ἐμέ. Διότι ὁ μπαμπᾶς. . . Ἄ! μὰ μ' ἐκπλήττει ὁ μπαμπᾶς! Κάμνει πολὺ ἐπιτυχημένα τὸ μέρος τοῦ πατρὸς ποῦ ἔχει κόρην δι' ὑπανδρείαν. Ἐχει τέσσαρα ἔτη ν' ἀναβῆ ἄλογον, καὶ αὐριον τὸ πρῶτ, μὲ κίνδυνον νὰ πέσῃ ἔς τὸ κρεβάτι, θὰ ἐβγῆ ἰππασίαν διότι τὸ ἀπατεῖ ἡ περίστασις.

30 Νοεμβρίου.

Ἐκάμαμεν τὸν γύρον τοῦ Δάσουσ οἱ τρεῖς μας, ὁ μπαμπᾶς, ἐκεῖνος κ' ἐγὼ. Στέκει πολὺ εὐμορφῶ ἔς τᾶλογο. Ἴππευε μίαν λαμπρὰν κίρκινην φοράδα. Θὰ τὴν πάρω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ θὰ τοῦ δώσω τὸν Τριβουλέτον, τὸν ὅποῖον συνείθισα πλέον καὶ τὸν ἐβαρέθηκα.

Ὅταν ἐπεστρέψαμεν ἐκρεμάσθηκα εἰς τὸν λαϊκὸν τῆς μαμᾶς.

— Ναι, τῆς εἶπα, ναι, ναι, ἕκατὸ φοραίς, ναι!

Καὶ τὴν εὐχαρίστησα, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, διότι ἐφάνη τόσον ἐπιεικῆς, τόσον ἀγαθὴ, τόσον ὑπομονητικὴ, καὶ δὲν μ' ἐπαρ-
ζάλισε, ἀλλὰ μ' ἀφῆκεν ὅσον καιρὸν ἤθελα νὰ σκεφθῶ.

4 Δεκεμβρίου.

Σήμερον, εἰς τὰς τρεῖς, ἡ γραῖα θεῖα, ἡ θεῖα πού ἔχει τὸ θεωρεῖον τῆς Τρίτης, θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ζητήσῃ ἐπίσημως καὶ πρὸ τῆς 10 Ἰανουαρίου (εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη διὰ τὴν κληρονομίαν τῆς μάμμης) θὰ εἶμαι κόμησα τοῦ Μαρτέλ-Σιμιώζ. Ὁ Ἀδριανὸς θὰ βάλῃ εἰς τὸ χέρι τὸ ἕνα ἕκατομμύριον καὶ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, κ' ἐμὲ, ὡς συμπληρωματικὸν δῶρον. Μοῦ φαίνεται ὅτι μὲ πολὺν εὐχάριστον τρόπον θὰ κερδήσῃ αὐτὰ τὰ χρήματα. Δὲν τὸν εὐρίσκω διόλου ἀξιολύπητον αὐτὸν τὸν κύριον.

11 Δεκεμβρίου.

Ὁ γάμος ὄρισθη εἰς τὰς 6 Ἰανουαρίου. Εἶνε ἀνοησία νὰ ὑπανδρεύηται κανεὶς τέτοιον ἐπο-
γὴν ὡσάν νὰ τοῦ κάνουν *μπογαμᾶ*. Ἄλλ' ἦτο ἀνάγκη. Ἡ κληρονομία! Ἡ κληρονομία! καὶ ἔπειτα ἀφ' οὐδέσκέφθηκα ὀλίγον δὲν μὲ δυσαρρεστεῖ διόλου αὐτὴ ἡμέρα. Θὰ κάμωμιν ἕνα μικρὸν, μικροῦτσικον ταξειδάκι τοῦ γάμου. Ἔως εἰς τὴν Νίκαιαν, ὁκτώ ἢ δέκα ἡμέρας τὸ πολὺ. Κ' ἔπειτα θὰ ἐπιστρέψωμιν εἰς τὸ Παρίσι, τὸ Παρίσι τὸ ὁποῖον θὰ εἶνε εἰς ὅλην τὴν ἀκμὴν, καὶ θὰ ἔχῃ ἀνοικτὰ ὅλα του τὰ μικρὰ θέατρα, τὰ ἀγαπητὰ μικρὰ θέατρα τοῦ μπαμπᾶ! Ἐκεῖνη ἡ κακομοίρα Λουίζα τοῦ Μομβριάν, τὴν παρασμένην ἀνοιξίν, ὑπανδρεύθη εἰς τὰ τέλη τοῦ Μαΐου, ἕκαμιν ἕνα ταξειδί ἐξ ἑβδομάδων καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Παρίσι, ἀλλὰ τὸ εὐρῆκε σκυθρωπὸν, ἔρημον! Καὶ εἶχαν διακοπὴ καὶ αἱ παραστάσεις τοῦ *Baricé*. Δὲν εἰμπόρεσε ν' ἀκούσῃ τὴν *Zouki* παρὰ τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα, ἑπτὰ μῆνας μετὰ τὸν γάμον τῆς!

Θὰ εἶμεθα εὐτεχεῖς, οὔτε στιγμὴν δὲν ἀμφισβᾶλλω. Μὲ λατρεύει. . . Κ' ἐγώ; Τὸν ἀγαπῶ; Πρέπει νὰ εἶμεθα εἰλικρινεῖς, πρὸς τὸν ἑαυτὸν μας. . . Θὰ ἔλεγα ψεύματα ἂν διηγούμην μὲ φράσεις ἀγγλικῆς μυθιστορήματος, ὅτι τὸν ἀγαπῶ τρελλὰ, ὅτι δὲν ζῶ ὅταν δὲν εἶνε κοντὰ μου, ὅτι τρέμω ἅμα ἀκούσω τὸν κρότον τῶν βηματῶν του, ὅτι ἀνατριγιάζω ἅμα ἀκούσω τὸν ἦχον τῆς φωνῆς του, ὅτι ἀναγενῶμαι ἅμα τὸν ἰδῶ. . . Ὅχι, ὄχι, δὲν ἀνάπτω τόσον εὐκολα. Δὲν πρέπει νὰ ζητῶ ἀπὸ τὴν καρδίαν μου νὰ προχωρῇ τόσον γρήγορα. . . Ἀλλὰ αἰσθάνομαι ἤδη πολλὴν φιλίαν, πολλὴν συμπάθειαν δι' αὐτόν καὶ ὁ ἔρωσ θὰ ἔλθῃ, δὲν ἀμφισβᾶλλω.

Ὁ ἔρωσ τί μεγάλη οἰκονομία δι' ἐν ἀνδρόγυ-
νον! Τοῦ φέρω ὡς προῖκα ἐν ἕκατομμύριον καὶ τὸ νοικοκυριό μας θ' ἀρχίσῃ μὲ διακόσιαις χιλιάδαις εἰσόδημα· φαίνεται κολοσσαῖον αὐτὸ τὸ πᾶσόν καὶ ὅμως δὲν εἶνε. . . Πρέπει νὰ ὑπολογίσωμιν ὀγδοῦντα περίπου χιλιάδας φράγκα πρὸς διατήρησιν τοῦ Σιμιώζ, τοῦ μεγάρου μας εἰς τὴν Βανδαίαν. Διὰ νὰ ζήσωμιν λοιπὸν μένουν ἕκατὸν πενήτηκοντα χιλιάδας φράγκα, πᾶσὸν ἀρκετότατον ἂν ἀγαπώμεθα, ἂν περνοῦμε μαζὶ ζωὴ ἀγαπῆμένην καὶ τραβοῦμεν τὸν ἴδιον δρόμον. . . Ἄν τὸναντίον ἔπειτα ἀπ' ὀλίγον καιρὸν — ὅπως τόσα ἄλλα ἀνδρόγυνα — τραβᾷ ὁ καθεὶς τὸν δρόμον του, θὰ μᾶς μείνουν τοῦ καθενὸς ἐξῆντα χιλιάδες φράγκα. . . Καὶ τότε θὰ τὰ φέρομιν στενὰ καὶ οἱ δύο μας. . . Ἄς ὑποθέσωμιν ὅτι τὸ θέατρον — ἐκτὸς τῆς *Οπερας* καὶ τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου — θὰ στοιχίζῃ δύο ἢ τρεῖς χιλιάδας φράγκα τὸν χρόνον ἂν ὁ ἀνδρας καὶ ἡ γυναῖκα πηγαίνουν μαζὶ νὰ ἰδοῦν τὰ νέα δράματα, ἀμέσως ἀναβαίνουν εἰς πέντε ἢ ἐξ χιλιάδας ἂν πηγαίνῃ ὁ καθεὶς χωριστὰ. . . Καὶ οὕτω καθεὶς. . . Ὁ προῦπολογισμὸς διπλασιάζεται.

Νὰ, παραδείγματος χάριν ἡ Καρολίνα καὶ ὁ σύζυγός τῆς. . . Ἐχουν ἕκατὸν χιλιάδας πρόσοδον. . . Καὶ ὅμως ζοῦν μὲ ὅλην τους τὴν ἀνεσιν καὶ πλουσιοπαρόχως. . . Διατί; Διότι ἀγαπῶνται. Κατοικοῦν ἐν μικρὸν μέγαρον, μικροῦτσικον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπαιτεῖ πολλοὺς ὑπηρετας. Δέχονται ὀλίγον, μόλις πηγαίνουν εἰς τὸν κῆρυον. . . Ὅσον εἶνε ὁ ἕνας πλησίον τοῦ ἄλλου, ὅσον μόνοι εἶνε, τόσον περισσώτερον εἶνε εὐχαριστημένοι καὶ ἡ Καρολίνα εἶνε εὐτυχιστάτη ἐξοδούσα μόνον καμμιά δεκαριά χιλιάδας δι' ἐνδύματα.

Καὶ ἡ Χριστίνα; Ἡ καυμένη! Τὴν ὑπάνδρευσαν διὰ τῆς βίας. . . Ἡ μητέρα τῆς εἶχε θαμβωθῆ ἀπὸ τὸν τίτλον. Δούκισσα ἡ κόρη τῆς! Εἶνε κατὰ τι βέβαια, εἶνε μάλιστα πολὺ· ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ πᾶν. Καὶ λοιπὸν ὁ γάμος τῆς μὲ τὸν Γκοντράν ἐβγήκε σὲ κακὸ ἀπὸ τὴν πρώτην ἑβδομάδα. Καὶ περνοῦν πολὺ στενωπῶρα μὲ ταῖς ἐκαδοσιαις πενήντα χιλιάδαῖς τῶν. Αὐτὴ ἐξοδεύει τρελλὰ εἰς φορέματα καὶ εἰς ἄλλας φαντασιοπληξίας. Τοῦ στοιχίζει πολὺ ἀκριβώτερα κανενὸς νᾶχῃ νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλον τὸν κόσμον, παρὰ νᾶχῃ νὰ εὐχαριστήσῃ ἐν πρόσωπον μόνον. Ὁ δοῦξ ἤρχισε νὰ παίξῃ. . . Ἐφρχεν ἤδη τὴν μισήν του περιουσίαν.

Ἡ Καρολίνα μοῦ τὸ ἔλεγε ἐσχάτως: «Ἄμα ὑπανδρευθῆς, κῦτταξε ν' ἀγαπᾷς τὸν ἄνδρα σου» εἰς τὴν τάξιν μας, εἶνε οἰκονομία ἕκατὸν χιλιάδων φράγκων τὸ ἔτος, καὶ οἱ σύζυγοι ἂν δὲν ἀγαπῶνται ἀπὸ εὐχαρίστησιν πρέπει ν' ἀγαπῶνται ἀπὸ ὑπολογισμὸν. Ναι! θὰ τὸν ἀγαπήσω. Θὰ τὸν ἀγαπήσω! Ἄλλως τε εἶμεθα ἀ-

κόμη εἰς τὰς 11 Δεκεμβρίου. . . Ἀπὸ τώρα ἔως εἰς τὰς 6 Ἰανουαρίου, ἔχω ἀκόμη εἰκοσιεξ ἡμέρας ἐμπρὸς μου.

(Ludovic Halévy)

A. Π. Κ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Χειρόκτια. — Ἱστορία ἀρχαία. — Ῥωμαῖκοι χρόνοι. — Ἱπποτικὸι χρόνοι. — Χειρόκτια τῆς Φλωρεντίας. — Γαλλικὰ χειρόκτια. — Τὰ χειρόκτια ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις.

Ἡ χρῆσις τῶν χειροκτίων εἶνε σήμερον ποσοῦτον πάγκοινος, ὥστε οὐχὶ ἀκαταλλήτως δυνάμεθα νὰ χαράξωμιν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν περιβλημάτων τούτων τῆς χειρός.

Ποία γυνή, ποῖος πρῶτος ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐνέδυσεν τὴν χεῖρά του καὶ περιεκάλυψε τοὺς δακτύλους του δι' εὐκαμπτοῦ δορᾶς ζώου ἢ διὰ μαλακοῦ ὑφάσματος ἐξ ἐρίου; ἐξ ἀνάγκης ἀρὰ γε ἀνεκαλύφθησαν τὰ πρῶτα χειρόκτια ἢ ἡ κομψότης μόνη ἐπενόησε ταῦτα; Ζητήματα ἄλυτα.

Γινώσκωμιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον χειρόκτια καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Ὁ προφητᾶναξ Δαυὶδ ἐν τινι ψαλμῷ λέγει ὅτι θὰ ρίψῃ τὸ χειρόκτιόν του κατὰ πρόσωπον Ἐδώμ. Ἡ αὐτὴ λέξις ἀνευρίσκειται ἐν τῇ ἀθῶκῃ ἱστορίᾳ τῆς Ρούθ, ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ.

Ὁ Ὀμηρος περιγράφων τὸ γῆρας τοῦ Λαερτίου, παριστᾷ ἡμῖν τὸν πρεσβύτερον, ἐνῶ φυτεύῃ τὸν πλούσιον ἀγρὸν του, ἔχοντα προφυλαγμένας τὰς χεῖράς του, ἵνα μὴ αἰ ἀκανθαὶ σχίζωσι τὰς σάρκας του.

«Περὶ κνήμησι βοείας κνημίδας βαπτὰς δέδωτο, . . . χειρῶδ᾽ ἑπὶ χερσὶ βάτων ἕνεκα!».

Ὁ Ξενοφῶν ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἐκφυλίσεως τῶν Περσῶν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου, μετὰ λεπτομερείας ἀναφέρει περὶ χειροκτίων.

«Οἱ λαοὶ, λέγει, μὴ νομίζοντες ἀρκετὸν νὰ προφυλάττωσιν ἐκ τοῦ ἀέρος μόνον τὸ σῶμα των, τοὺς πόδας των καὶ τοὺς βραχίονάς των, καλύπτουσι καὶ αὐτοὺς τοὺς δακτύλους διὰ πολυτίμων μηλωτῶν».

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος περιγραφόμενα χειρόκτια ἐχρησίμευον μόνον πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ἦσαν δηλαδὴ ἐξευρημένα χάριν καλλωπισμοῦ καὶ φιλαρρεσκείας.

Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὰ χειρόκτια ἦσαν ἐν μεγίστῃ χρήσει. Ὁ Οὐάρρων, ἀξιωματικὸς τοῦ Πομπηίου, ἐν τῷ συγγράμματί του «Περὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς» προτρέπει νὰ συλλέγωσι τὰς ἐλαίας διὰ γυμνῆς τῆς χειρός. «Οἱ καρποὶ οὗτοι, λέγει, οὕτω συλλεγόμενοι διατηροῦσι τὴν

1. Ὀδυσ. Ω, στίχ. 228.

γεῦσιν, ἢν ἀποβάλλουσι λαμβανόμενοι διὰ χεῖρὸς περιβεβλημένους χειρόκτια».

Ὁ Ἀθήναιος διηγεῖται, ὅτι περιφημὸς τις λαίμαργος, προσκαλούμενος εἰς δεῖπνον, περιεβάλλετο τὰς χεῖρας διὰ χειροκτίων, διότι τοιοῦτοτρόπως ἐλάμβανε κείμενα ἐπὶ τὰ τεμάχια τῶν ἐδεσμάτων καὶ προηγείτο οὕτω τῶν λοιπῶν συνδαιτυμόνων τῶν ἐπίσης λαίμαργων καὶ ἔμπλεον ὀρέξεως ὡς αὐτός.

Φαίνεται ἐκ τούτων ὅτι ἐν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ τῇ Ῥώμῃ τὸ φέρειν χειρόκτια ἦτο σημεῖον πολυτελείας καὶ κομψότητος· ὁ συρμὸς ὅμως ὠφέλησε πολλάκις τὴν ἐπιστήμην· παράδειγμα δ' ἔστω ὁ γραμματεὺς Πλινίου τοῦ πρεσβύτερου, ὅστις κατὰ τὴν ἐκκρηξίν τοῦ Βεσουβίου, ἐνῶ ὁ σφοδρὸς κύριός του ὑπηγόρευεν αὐτῷ τὰ συμβαίνοντα, περιεβλήθη τὰ χειρόκτιά του. Ἄνευ τῆς προφυλάξεως ταύτης πῶς θὰ ἠδύνατο ἐν τῷ μέσῳ τῆς βροχῆς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς τέφρας νὰ γράψῃ; Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ ἱστορία τῶν χειροκτίων ἐκλείπει ἐν τῷ σκότει τῶν αἰώνων. Μόλις κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα ἀνευρίσκωμιν ταῦτα ἐν κοινῇ χρήσει. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὸ περιβλημα τοῦτο ἐχρησίμευεν εἰς ἐνδείξιν περιφρονήσεως, προκλήσεως, στόλισμα ἐπιζήτητον ὑπὸ τῶν ἵπποτων τῶν φίλων τῶν κυριῶν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Λουδοβίκου τοῦ Ἀπλοῦ τὸ ἱεροσυμβούλιον τῆς Αἰχ συνεζήτησε τὸ θέμα τῶν χειροκτίων, καὶ ἀπεφάσισεν ἵνα οἱ καλόγηροι φέρωσι χειρόκτια μόνον ἐκ δορᾶς προβάτων.

Κατὰ τὴν στέψιν τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας εὐλογοῦντο τὰ χειρόκτια, ἡ δὲ συνήθεια αὕτη κατὰ τὸν Φαβιέρρον παρελήφθη ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἐνθα οἱ ἵπποτικώτατοι Καλίφαι εἰς τὰ ὑψίστα ἀνερχόμενοι ἀξιώματα ἐλάμβανον πρὸς ἐνδείξιν τούτου ζεύγος χειροκτίων.

Ῥίπτω τὸ χειρόκτιον, σημαίνει προκαλῶ τὸν ἀντίπαλον εἰς μονομαχίαν· ἂν δ' ἀναλάβῃ τοῦτο οὗτος ἀποδεικνύει ὅτι δέχεται ταύτην. Ὅταν πλησιάζῃ τις τὸ χειρόκτιον εἰς τὸ πρόσωπον ἄλλου, τὸ τοιοῦτον θεωρεῖται ὡς κολάφισμα. Ὅταν ἀποσπᾷ τις τὸ χειρόκτιον ἐκ τῆς χειρὸς ἄλλου, δεικνύει ὅτι περιφρονεῖ αὐτόν. Ἡ ἀφαίρεσις τῶν χειροκτίων ἐξ εὐγενοῦς τινος ἰσοδυναμεῖ μὲ καθάρσιν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐδουάρδου τοῦ Β'. βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, κόμης τις ἀπεδείχθη ἐνοχος ἐσχάτης προδοσίας. Ὁ Waschingham ἀναφέρει μεταξὺ ἄλλων λεπτομερειῶν τῆς καθαιρέσεώς του, ὅτι οἱ πτερυσιτῆρές του κατεσυντρίβησαν διὰ πελέκως καὶ τοῦ ἐξέβαλον τὰ χειρόκτιά του.

Γεγονὸς τι ἀξιοσημείωτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν χειροκτίων ἀναφέρουσι τὰ χρονικὰ τῆς Γερμανίας.

Ὅταν ὁ τελευταῖος τῆς δυναστείας τῶν

Σουάβων (ἀρχαία: ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας, περιλαμβανομένης καὶ πολλὰ μέρη τῆς νῦν Ἑλβετίας) κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ νικητοῦ του Καρόλου τῆς Ἀνδεγαυίας καὶ ἐπρόκειτο νὰ καρατομηθῆ, γεγωνοῦσα τῆ φωνῇ καὶ πλήρει ὑπερηφάνειας ἐβεβαίωσε τοὺς τίτλους του εἰς τὸ στέμμα, μεθ' ἧ, σκεφθεὶς ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποδώσῃ εἰς τινὰ ἐκ τῶν ἰδικῶν του τὴν εὐγένειάν του, ἣν ἀφῆρουν ἐξ αὐτοῦ, ἔριψε τὸ χειρόκτιόν του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαοῦ, προσκαλῶν θαρραλέον τινὰ ν' ἀναλάβῃ τοῦτο καὶ ἐκδικηθῆ τὸν θάνατόν του. Τὰ γαλλικὰ χρονικὰ τῶν ἱπποτικῶν χρόνων εἶνε πλήρη ἀνεκδότων, ἐν οἷς τὸ χειρόκτιον ἀναμιγνύεται ὡς σημεῖον προκλήσεως ἢ ἐρωτικῶν συμβάντων.

Μετὰ λαμπρὰν ἐορτήν, ἐν ἣ διεκρίθησαν οἱ εὐγενεῖς Γάλλοι, ἀπερσίσθη νὰ γείνωσιν ἐν τέλει θηριομαχίαι, ὡς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ. Ἐν τῇ κονίστρᾳ λέων τις κατεσπάραξε πάντα τὰ κατ' αὐτοῦ ἐφορμήσαντα ζῶα· δύο δὲ περίφημοι θηριομαχοὶ ἀνίκανοι ὑπ' αὐτοῦ κατέστησαν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ ἀγῶνος.

Παρίστατο ἐν τῷ βασιλικῷ θεωρεῖῳ, ἀπαθῆς καὶ ὑπερήφανος, ἡ εὐγενὴς κυρία de Chalus. Αὕτη ἀφῆσε νὰ καταπέσῃ τὸ χειρόκτιόν της ἐν τῇ κονίστρᾳ, καὶ παρεκάλεσεν ἕνα ἐκ τῶν παρακλήθηντων ἱπποτῶν ἵνα τὸ περισυνάξῃ. Ἄπας ὁ λαὸς συνταράχθη, διότι ὁ ἱππότης ἐξώρμησε. Μετ' ὀλίγον ἐν τῇ κονίστρᾳ σκληρὸς συνήφθη ἀγὼν, ἐν ᾧ ὁ λέων ἐφρονεῦθη, ὁ δὲ νικητὴς ἐπανάφερε τῇ κυρίᾳ τὸ χειρόκτιον, ὅπερ μετὰ τόσης ἀνδρείας ἔλαβε. Κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα τὰ χειρόκτια ἦσαν ἀναφαίρετα τῆς ἐνδυμασίας τῶν εὐγενῶν. Ἐν καιρῷ ἐκστρατείας οἱ ἱππῶται ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ φέρωσι χειρόκτια. Ἐθεωρεῖτο ὡς γυμνότης παρὰ ταῖς κυρίαις τὸ νὰ μὴ φέρωσι χειρόκτια. Ταῦτα δ' ἦσαν κεκοσμημένα διὰ λεπτοτάτων καὶ πλουσίων κεντημάτων.

Οἱ κατασκευασταὶ χειροκτίων μετέβαινον εἰς Φλωρεντίαν, ἵνα μάθωσι τὸ ἐπάγγελμα, τὸ μυστήριον τοῦ κοψίματος, τὴν κομψότητα τῶν ῥαφῶν, τὴν τέχνην τῆς χρωματίσεως τῆς μετὰ τῆς καὶ τῆς δορᾶς τῶν ἐριφίων, ἰδίᾳ δὲ τὴν σύνθεσιν τῶν ἠρωμάτων, δι' ὧν διέβροχονταῦτα.

Ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων ἐπέβαλε τοὺς ἰταλικοὺς συρμούς εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐπειδὴ ὅμως τίποτε ἢ Γαλλία δὲν παραλαμβάνει ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ χωρὶς νὰ τὸ καθωραίωσῃ, ἡ εὐρωπαϊκὴ βιομηχανία τῶν χειροκτίων παρέλαθεν ἐξ αὐτῆς τότε τὰ διὰ ἰχνογραφημάτων πεποικιλμένα χειρόκτια, τὰ ἐν ταῖς ῥαφαῖς μέταλλα φέροντα καθὼς καὶ δίστιχα πολλάκις. Τὰ χειρόκτια τὰ γυμνοῦς ἐγκαταλείποντα τοὺς δακτύλους, καθὼς καὶ τὰ χρυσαῖς φέροντα βαλάνους κατέστησαν τότε περίφημα.

Πρὸς κατασκευὴν τῶν χειροκτίων, ἄτινα ἐ-

πρεπε νὰ φερῆ ἐν τῷ κυνήγιῳ ὁ φέρων τὸν ἱερακὰ εὐγενῆς, ἀπρητεῖτο ἀληθῆς καλλιτέχνης, ἰδίᾳ ὅπως ποικίλλη ταῦτα διὰ πλείστων ἀραβουργημάτων.

Ὁ Ροβέρτος Walpole ἐκέκτητο ζεύγος χειροκτίων, ἄτινα προήρχοντο ἐκ κληροδοτήματος πολλῶν γενεῶν, ἔφερε δὲ ταῦτα μόνον κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, καὶ ὅτε ἐνόμιζεν ὠφέλιμον ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι κατήγετο ἐξ ἱστορικῆς οἰκογενείας.

« Ἄπασα ἡ Γαλλία ἐγευματίσεν εἰς Strawberry, ἔγραψε ὁ Κ. καὶ ἡ Κ. Chatelet, ὁ δούξ τοῦ Liancourts, οἱ πρέσβεις τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Πορτογαλλίας, οἱ Holderness, οἱ Fitz-Roys. . . Ἐπὶ τέλους εἰμεθα εἰκοσιτέσσαρες εἰς τὴν τράπεζαν. Πάντες οἱ προσκεκλημένοι μου ἀρίκοντο παρ' ἐμοὶ τὴν ἐνδεκάτην. Μετέβην πρὸς ὑποδοχὴν των εἰς τὰς θύρας τῆς ἐπαύλεως φέρων λαίμοδέτην δικτυόπλεκτον, καὶ ζεύγος χειροκτίων κεντημένων μέχρις ἀγκῶνος, ἄτινα προήρχοντο ἀπὸ τὸν Ἰάκωβον τὸν Α' ».

Εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους τὰ χειρόκτια κατέστησαν ἀπαραίτητα σχεδὸν εἰς πάντας. Παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς εἶνε σημεῖον κομψότητος. Παρ' αὐτοῖς καθὼς καὶ τοῖς Γερμανοῖς τὰ χειρόκτια ἐπιβαρύνουσι ἀρκετὰ τὸν προϋπολογισμόν ἐκάστου ἐν τῷ κεφαλαίῳ τοῦ καλλωπισμοῦ. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ χειρόκτια εἶνε τὸ κυριώτερον στόλισμα τοῦ συρμού.

* * Α.

ΤΑ ΑΥΤΟΓΡΑΦΑ

Τίς δὲν ἀγαπᾷ τὰ αὐτογράφα; Τίς δὲν ἀναμένει μετὰ συγκινήσεως ἐπιστολὴν παρ' ἀγαπητοῦ προσώπου; Καὶ ὅταν λάβῃ τοιαύτην, τίς εἶνε ὁ ψύχραιμος καὶ ἀναίσθητος ἐκεῖνος, ὅστις δὲν τὴν ἀποσφραγίζει διὰ τρεμούσης χειρὸς καὶ δὲν τὴν ἀναγινώσκει ἀπαξ, δις καὶ τρίς καὶ δὲν τὴν φυλάττει κατόπιν ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν ἐρμαρίων του;

Καλὸν ἢ κακὸν, εὐχάριστον ἢ δυσάρεστον τὸ μελανόστικτον αὐτὸ χαρτίον, θαλερὸν ἢ μεμαραμένον φύλλον καταπίπτει ἐκ τῆς ζωῆς προσφιλοῦς προσώπου, ἐμποιεῖ ἡμῖν ἰσχυρὰν αἰσθησιν καὶ καταλείπει ἀσβεστον τὴν ἀνάμνησιν. Καὶ ἐνίοτε ὅταν αἱ τρίχες μας ἔχωσι λευκανθῆ πλέον καὶ ἡ καρδίᾳ μας πάλῃ ἡρέμα ὡς μηχανὴ παλαιοῦ ὀρολογίου, ἀναζῶμεν ἐπὶ στιγμὴν ὅποταν τύχωμέν τι ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων χαρτίων, ἄτινα μᾶς ἐνέπλησάν ποτε χαρᾶς ἢ πόνου ἐφημέρου, ἐλπίδων κούφων, αἰτινες ἀπέπτησαν ἀνεπιστρέπτει μετὰ τῆς νεότητος ἡμῶν.

Ἄλλ' ὑπάρχουσιν ἄλλοι, οἵτινες ἀγαπῶσι δι' ἄλλον λόγον καὶ κατ' ἄλλον ὄλως διάφορον

τρόπον τὰ αὐτογράφα: οἱ συλλέκται. Στρεβλώσαντες οὗτοι τὸ σύνθημα αἰσθημα πρὸς γραφὴν προσφιλή, μετεποίησαν αὐτὸ εἰς ἀπλὴν μονομαχίαν φιλοτέχνου ἐπιθυμοῦντος νὰ συνθηροῖσῃ ὡς πλείστα τεμάχια χαρτίων γεγραμμένων, οὐχὶ ὑπὸ χειρῶν ἀγαπητῶν, ἀλλ' ὑπὸ χειρῶν ἐπισήμων. Διακροῦνται δὲ οἱ συλλέκται οὗτοι εἰς δύο τάξεις: οἱ μὲν προσπορίζονται παντοιοτρόπως γραφᾶς διασήμων ἀνδρῶν πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένας, οἱ δὲ ἀδιαφόρως αἰὼν δῆποτε χειρόγραφον. Τόσῳ δ' ἀνεπτυγμένη παρ' αὐτοῖς τυγχάνει ἡ μονομαχία αὕτη, ὥστε ἐφευρίσκουσι συνήθως πανουργότατα στρατηγήματα ὅπως ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ των οἱ εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀνήκοντες. Οὕτως ὁ Κάρολος Νωδιὲ ἔλαβέ ποτε ἐπιστολὴν παρ' ἀγνώστου δηλοῦντος φιλοφρονέστατα αὐτῷ ὅτι, ἐπειδὴ ἔμαθεν ἐκ τινος ἐφημερίδος ὅτι ὑποφέρει ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος, δύναται νὰ τῷ συστήσῃ ἀλάνθαστόν τι φάρμακον, ὅπερ γνωρίζει.

Ὁ Νωδιὲ δὲν ἔπαυσε ποσῶς ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος, οὐδ' εἶχεν ἐπομένως ἀνάγκη τοῦ φαρμάκου, ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ εὐχαριστήσῃ ἀνθρώπον τόσῳ ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς υἰείας του; Ἐγράψε λοιπὸν τέσσαρας γραμμὰς εὐχαριστηρίου πρὸς αὐτόν, ἀγνοῶν ὅτι ἐπλούτει δι' ἐνὸς αὐτογράφου του τὴν συλλογὴν μανιώδους συλλέκτου, ἐξευρόντος τὸ παράδοξον τοῦτο φαρμακολογικὸν μέσον ὅπως τὸ ἐπιτύχῃ.

Οἱ ἀνήκοντες εἰς τοὺς ἀδιαφόρως συλλέγοντας αὐτογράφα δύνανται δι' ἀπλουτέρων μέσων νὰ προμηθευθῶσι τοιαῦτα, ἰδίως δὲ διὰ χρημάτων. Ὑπάρχουσιν ἐν Παρισίῳ παλαιῶν βιβλίων ἀναδεχόμενοι παραγγελίας χειρογράφων ζώντων ἢ καὶ τεθνεώτων συγγραφέων. Ἀντὶ ἐνὸς φράγκου δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ προσκλητήριον τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ. Ὁ Λαμαρτίνος, καθὸ νεκρὸς, εἶν' ὀλίγον ἀριώτερος: ἡμίσεια σελὶς τῆς ὥρας αὐτοῦ γραφῆς τιμᾶται ἀντὶ δύο ἢ τριῶν φράγκων. Τὰ δυσανάγνωστα καὶ στρουφνότατα αὐτογράφα τοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέ εἶνε σπανιώτατα καὶ πληρώνονται διὰ στιλπνοῦ χρυσοῦ. Ἄλλὰ τὰ τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ εἶνε ἔτι πολυτιμότερα: καὶ τὸ ἐλάχιστον γραμματίον αὐτοῦ πωλεῖται ἀντὶ δύο εἰκοσαφράγκων, τινὰ δὲ φθάνουσι καὶ μέχρις ἑκατὸν φράγκων. Ὑποτίθεται δὲ ὅτι ἡ ὑπερτίμησις τῶν αὐτογράφων αὐτοῦ ἐπιστολῶν δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ θαυμάσιον ὕφος τοῦ κατ' ἐξοχὴν styliste ἐκ τῶν γάλλων συγγραφέων, ἀλλ' ἀκόμη εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ὅπερ συνήθως οὔτε κόσμιον εἶνε οὔτε ἀπῆλλαγμένον σκανδαλωδῶν ἐκφράσεων. Τούτου δ' ἐνεκεν καὶ ὁ γάλλος ἐκδότης Charpentier, παρητήθη τῆς ιδέας νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Γωτιέ, διότι θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ

περιλάβῃ ἐν αὐτῇ πολλὰς ἐπιστολάς ἀπῆλλαγμένας τοιοῦτων ἐκφράσεων.

Εἶνε ὅμως κωμικώταται αἱ πλάναι ἐν αἷς ἐμπίπτουσιν οἱ ἀπλούστεροι ἐκ τῶν συλλεκτῶν, οἱ συλλέγοντες καὶ ἰσὺν συλλέγοντες αὐτογράφα διασήμων προσώπων γεγραμμένα ὑπὸ συγχρόνων ἀγυρτῶν καὶ ἀπατεῶνων. Ἀναμφισβητητῶς δὲ τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ αὐτῶν κατέχει ὁ συλλέκτης ἐκεῖνος, ὁ ἀγοράσας 197 γράμματα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Ἀριστοτέλην, τῆς Κλεοπάτρας πρὸς τὸν Κάισαρα, τοῦ Λαζάρου πρὸς τὸν ἀπόστολον Πέτρον, τῆς Μαρίκας Μαγδαληνῆς πρὸς τὸν Ἰσκαριώτην Ἰούδαν. . . πάντα γεγραμμένα ἐπὶ χάρτου καὶ . . . γαλλιστί! Γ*.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

Ὁ Ἀντισθένης σκόπτων τοὺς Ἀθηναίους, σεμνυνομένους ὅτι εἶνε γηγενεῖς, ἔλεγεν ὅτι κατ' οὐδὲν ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν κοχλιῶν καὶ κανθάρων.

* *

Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ὅτι καθὼς ὑπὸ τῆς σκωρίας ὁ σίδηρος, οὕτω καὶ οἱ φθονεροὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἤθους κατατρώγονται.

* *

Ὁ Διογένης παρετήρησε ποτὲ τὸν Δημοσθένην τὸν ῥήτορα γευματίζοντα ἐν καπηλείῳ. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἐξ ἐντροπῆς ὑπεχώρησεν εἰς τὸ βάθος τοῦ καπηλείου, «Τοσοῦτω μᾶλλον, εἶπε, θὰ εἶσαι ἐν καπηλείῳ, ὅσῳ βαθύτερον ὑποχωρεῖς.»

* *

Ἀνθρώπου πονηροῦ ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν *Μηδὲν εἰσὶτω κακόν*, ὁ Διογένης εἶπε: «Καὶ τότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ποῦ νὰ εἰσέλθῃ;»

* *

Ἄλλοτε παρατηρήσας ἐπὶ οἰκίας ἀσώτου τὴν ἐπιγραφὴν *Οἰκία πρὸς ἀλόλαιον*, — «Ἐξευρα, εἶπεν, ὅτι οὕτω κραιπαλώσα ταχέως θὰ ἐξεμέσης τὸν κύριόν σου.»

* *

Τὸν ἔρωτα εἶπε σχολάζόντων ἀσχολίαν.

* *

Ἐρωτηθεὶς διατί τὸ χρυσοῦν εἶνε κίτρινον; «Διότι, εἶπε, πολλοὺς ἔχει τοὺς ἐπιβουλῆδύοντας.»

* *

Θαυμάζοντας τινὸς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἀναθήματα, ὁ Διογένης εἶπε: «Πολὺ πλείότερα θὰ

ἦσαν, ἐὰν ὑπῆρχον ἀνατρεψιμένα καὶ ὅσα ἐταξάν οἱ μὴ σωθέντες.»

* *

Περὶ τῶν ἀσώτων ἔλεγεν ὅτι ὁμοιάζουσι πρὸς σακὰς φυτρωμένους ἐπὶ κρηνοῦ, τῶν ὁποίων τοὺς καρπούς ἄνθρωπος μὲν δὲν ἀπογεύεται, κόρακες δὲ καὶ γύπες μόνον τρώγουσι.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ἱστορία.—Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνες ἡ εορτὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου, συνεωραζέτο τῇ εορτῇ τῶν Θεοφανίων (6 Ἰανουαρίου) ὅπως μέχρι τῆς σήμερον ποιοῦσιν οἱ Ἀρμενιοὶ ἐν τῇ Δύσει δὲ τὸ πρῶτον ἐχωρίσθη ἡ εορτὴ αὕτη κατὰ τινας μὲν ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰουλίου (337 - 352), κατ' ἄλλους δὲ ὑπὸ τοῦ Πάπα, Λιβερίου (352 - 366) τεθείσα 12 ἡμέρας πρὸ τῆς 6 Ἰανουαρίου, ἥτοι τῇ 25 Δεκεμβρίου, ὑπὸ τὸν τίτλον: *natalis Domini corporalis* (ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Κυρίου) καὶ ἀπὸ τῆς Δύσεως ἡ εορτὴ αὕτη ἦλθεν εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος τῷ 386 κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁμιλῶν λέγει: «οὐπω δέκατον ἐστὶν ἔτος ἐξ οὗ δὴλη καὶ γνωστὸς ἡμῖν ἡ ἡμέρα αὕτη γεγένηται». Τίτλος δὲ τοῦ λόγου τούτου ἐστὶν ὁ ἐξῆς: «Λόγος εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ι. Χ. ἁδελφον μὲν ἔτι οὖσαν τότε, πρὸ δὲ ὀλίγων ἐτῶν γνωρισθεῖσαν παρά τινων τῶν ἀπὸ τῆς Δύσεως ἐλθόντων καὶ ἀναγγειλάντων» ὥστε οἱ ἀναγγειλαντες φαίνεται ὅτι ἦλθον εἰς Ἀνατολήν περὶ τὸ 376, ὅτε καὶ ἡ εορτὴ ὑπαρξιν ἔλαβεν. Πόσον δὲ ἡ συνειδήσις τῶν τότε Χριστιανῶν ἐταράχθη ἐκ τοῦ χωρισμοῦ τῆς εορτῆς ταύτης ἀπὸ τῆς εορτῆς τῶν Θεοφανίων, ὡς νεωτερισμὸν τοῦτο θεωρησάντων, φαίνεται, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου τοῦ θεοῦ Χρυσοστόμου, ἐν ᾧ διαίρει τὸς ἀκροατὰς αὐτοῦ εἰς ἐγκαλοῦντας καὶ ἀπολογομένους.

Ἐντὸς ὀλίγου ὅμως ἡ εορτὴ αὕτη, μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐγένετο μεγάλη εορτὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὐ μόνον κέντρον πασῶν τῶν ἀκινήτων εορτῶν, ἀλλὰ καὶ τεσσαρακονθήμερος πρὸ ταύτης ὠρίσθη νηστεία, ὅπως οἱ πιστοὶ δεόντως προετοιμάσωσιν ἑαυτοὺς εἰς ὑποδοχὴν τοῦ εἰς γῆν κατερχομένου Λυτρωτοῦ.

Λαμπρὰ καὶ πλήρης βαθυτάτου χριστιανικῆ συναισθητικῆς ἐστὶν ἡ

Ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν

ἡ κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἀναγνωσκόμενη, ἥτις ὅταν ἡ παραμονὴ πέπτη ἐν Σαββάτῳ ἢ ἐν Κυριακῇ ἀναγινώσκεται τῇ Παρασκευῇ. Ὄνομάζονται δὲ Ὁραὶ,

κατ' ἀναλογίαν τῶν συνήθων ὠρῶν τῆς ἡμέρας, καθ' ἃς οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἰδίως οἱ ἐν ταῖς Μοναῖς πρέπει νὰ προσεύχονται εἰς τὸν Θεόν, εἰσὶ δὲ τέσσαρες: ἐν τῇ πρώτῃ εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔργου ἡμῶν ἢ τριτῇ ἀναγινώσκεται εἰς ἀνάμνησιν τῆς καθόδου τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ἡ δὲ σ' καὶ θ' εἰς ἀνάμνησιν τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, καὶ τοῦ ἀπὸ ὧρας ἑκτῆς μέχρι ἑνάτης συμβάντος ζοφεροῦ σκότους.

Πᾶσαι αἱ ἐν τῆς Π. Διαθήκης περικοπῆ ἀναφέρουσι τὰς πρὸ χιλιᾶδων ἐτῶν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ῥηθείσας προφητείας, αἱ δὲ τῆς Ν. Διαθήκης ἀφηγοῦνται, πὼς λεπτομερῶς αὐταὶ ἐξεπληρώθησαν. Ἐν ἐκάστη ὥρᾳ ἀναγινώσκονται τρεῖς ψαλμοί, δύο τροπάρια ψάλλονται, τρία ἰδιόμελα, ἀναγινώσκεται μία προφητεία, εἰς Ἀπόστολος, ἐν Εὐαγγέλιον, ἐν κοντάκιον καὶ δύο εὐχαί.

Τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν προφητειῶν κατέχει ἡ μικρὰ περικοπὴ τοῦ Μιχαίου ε. 2—4. ἐν ἡ πρὸ 700 ἐτῶν ἐν πνεύματι ἁγ. ὁ προφήτης οὐ μόνον τὸν μέλλοντα Ἐνδοξον Ἀρχοντα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸν ἕως ἄκρων γῆς μεγαλυνθησόμενον Ποιμένα, ἀλλὰ προλέγει ῥητῶς καὶ τὴν χώραν καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τούτου. «Καὶ σὺ Βηθλεὲμ¹, οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ², ὀλιγοστός εἰ τοῦ εἶναι ἐν χιλιᾶσιν Ἰουδαί³ ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται Ἡγούμενος, τοῦ εἶναι εἰς Ἀρχοντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος» — Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, εἰσαι τόσον μικρὰ, ὥστε οὔτε χίλιοι πολῖται δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ σοῦ ὅπως ἀποτελέσωσι μίαν χιλιᾶδα (ἐπειδὴ ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἦτο διηρημένος εἰς χιλιάδας, καὶ ἐκάστη χιλιάς εἶχεν ἴδιον ἡγεμόνα) καὶ ὅμως ἀπὸ σοῦ θέλει ἐξέλθαι ὁ μέγας Ἀρχων τοῦ Ἰσραὴλ, οὐτινος ἡ ὑπαρξίς ὑπάρχει ἤδη ἐξ αἰῶνος.

Ἑμολογία. Ὁ ἐλληνικὸς νοῦς φύσει ποιητικὸς ὢν, εὐρῶν δὲ καὶ θέμα, ἐν ᾧ τὸ ὑψίστον θαῦμα μετὰ ποιικίλων ἐξοχικῶν ἀντικειμένων καὶ περιστάσεων ποιητικῶν συνδέεται, οἷα ἡ ἐν νυκτὶ γέννησις, ἡ ἔρημος, ἡ φάτνη, οἱ ἄγγελοι, ὁ ὕμνος, οἱ ποιμένες, τὰ ποιμένα, οἱ μάγοι, τὰ δῶρα, ὁ ἀστὴρ, τὸ σπήλαιον, κτλ. προστεθείσθω δὲ καὶ ἡ ζάλη τοῦ Ἰωσήφ ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσιν, ἀπετέλεσέ τι ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον τῷ ὄντι, ὡς δεικνύουσιν οἱ λαμπροὶ καὶ ἐξοχοὶ ὕμνοι ἀμιμήτου καλλονῆς, οὓς οἱ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας τῇ εορτῇ ταύτῃ ἐπλεξάν. (Δαμασκηνός, Κοσμάς, Γερμανός, Ἀνατόλιος)

- 1. Βηθλεὲμ ἐρμηνεύεται οἶκος ἄρτου.
- 2. Ἀρχαιότερον ὄνομα τῆς Βηθλεὲμ, ὅπερ τίθηται ὁ προφήτης, ὅπως διακρίνη ταύτην ἐτέρας Βηθλεὲμ ἐν γῇ Ζαβουλών. Ἡ Βηθλεὲμ δὲ ἐν ἡ γεννήθη ὁ Ι. Χ. καλεῖται καὶ πόλις Δαβὶδ [Λουκ. 6'. 4.] διότι ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Δαβὶδ, ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰσσαι καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ.

Ἡ Κασσιανὴ δὲ, ἥτις καὶ τὸ περίφημον δοξαστικὸν τῆς μεγάλης τρίτης συνέγραψεν, αὕτη καὶ ἐν τῇ εορτῇ ταύτῃ λαμπρῶς τὸ γυναικεῖον φύλον ἀντεπροσώπευσε, πλεξίσκα τὸ ὠραῖον δοξαστικὸν τοῦ Ἐσπερινοῦ διακρινόμενον διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἱστορικὰς γνώσεις, καὶ τὰς ὠραίας αὐτοῦ ἀντιθέσεις: «Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο καὶ σου ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆς Ἀγνῆς, ἡ πολυθεΐα τῶν Εἰδώλων κατήργηται. Ὑπὸ μίαν βασιλείαν ἐγκόσμιον αἱ πόλεις γεννῆνται, καὶ εἰς μίαν Δεσποτεῖαν Θεότητος τὰ Ἔθνη ἐπίστευσαν. Ἀπεγράφησαν οἱ λαοὶ τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος, ἐπεγράφημεν οἱ πιστοὶ τῷ ὀνόματι Θεότητος, Σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ ἡμῶν. Μέγα Σοῦ τὸ ἔλεος δόξα Σοῦ.»

Μεθεόρτια.—Ἡ 26 Δεκεμβρίου εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἡ δὲ 27 εἰς τιμὴν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου, διότι ὁ θάνατος αὐτοῦ θεωρεῖται γέννησις διὰ τὴν πέραν τοῦ τάφου ζωὴν, δι' ἧς καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου τῶν μαρτύρων καλεῖται ἡμέρα γενέθλιος.

Ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία τὴν μὲν 26 Δεκεμβρίου εορτάζει τὴν μνήμην τοῦ ἁγ. Στεφάνου, τῇ δὲ 27 τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ὡς τοῦ κατ' ἐξοχὴν συγγραφέως τοῦ ἐναρκωθέντος Λόγου¹.

Γ. ΔΑΜΠΑΚΗΣ. δ. φ.

Ἐν παρελθόντι φύλλῳ προαναγγείλαμεν τὴν εἰς ἐν τεύχος ἔκδοσιν τῶν χαρισμάτων μύθων, ὅσους ὁ ἐκ τῶν συνεργατῶν ἡμῶν κ. Π. Γ. Φέρμος κατὰ καιροῦς ἐν διαφόροις φύλλοις ἔχει δημοσιεύσει, μετὰ καὶ τινῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀνεκδότων. Τὸ βιβλίον τοῦτο, καλλιτεχνικῶς τετυπωμένον, ἐκδίδεται τὰς ἡμέρας ταύτας. Ἐξ αὐτοῦ δὲ παραλαβόντες, τῇ εὐμενείᾳ παραχωρήσει τοῦ συγγραφέως, δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὸν ἐπόμενον μύθον, ἐν ᾧ, ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς, ἀμιλλᾶται ἡ χάρις καὶ ἡ ἀφέλεια τοῦ ὕφους πρὸς τὴν τέχνην τοῦ συγγραφέως.

Σ. τ. Δ.

ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΠΙΘΗΚΟΣ

Λέγουσιν ὅτι ὅτε πρῶτον εἰς τὰς χεῖράς του τὰς θείας ἔλαβεν ὁ Ζεὺς τοῦ κόσμου τὰς βασιλικὰς ἡνίας, προσεκάλεσε πᾶν ζῷον ἐλευθέρως νὰ τῷ εἴπῃ τί φρονεῖ περὶ τοῦ κόσμου, καὶ ἂν τίποτε τοῦ λείπῃ, τὰ δὲ ζῷα, μὲ δειλίαν προσερχόμενα, ἐξῆμουνον τοῦ παντὸς τὴν συμμετρίαν.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦλθε καὶ ὁ πίθηκος ὁρματός, καὶ τὸν θρόνον προσκυνήσας τοῦ Διὸς ἔδραφαιώς, ἤρασις μὲ τὴν συνήθη χάριν του καὶ πονηρίαν πρὸς τὸν Δία νὰ ἐκθέσῃ καὶ τὴν γνώμην τὴν εἶδεν. Μεταξὺ πολλῶν γελοίων εἶπε τελευτῶν καὶ ταῦτα μετὰ μορφοσμῶν μυρίων.

1. Σημειώσεως ἄξιον ἐστὶν ὅτι ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἕκαστος ἱερεὺς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ αὐτὸς νὰ λειτουργήσῃ τρεῖς ὁ δὲ Πάπας κατ' ἀρχαίον ἔθος εὐλογοεῖ ἕνα καὶ πῖλον, ἄτινα ἀποστέλλει: δῶρον εἰς ὃν εὐδοκεῖ εὐγενὴ φιλικὸν του οἴκον.

«Γίνωσκε, Ζεῦ πάτερ, ὅτι εἰς τὸν κόσμον σου μεγάλη ἀταξία βασιλεύει καὶ ἄς λέγωσιν οἱ ἄλλοι: ὁ τι θελοῦν ἡ ἰσότης λείπει καὶ ἡ συμμετρία. Τοῦτο εἶνε ἡ μεγίστη πρὸς τὸν κόσμον ἀδικία. Τέλος, ἅπαντα τὰ ὄντα ἔπρεπε νὰ εἶνε ἴσα μὲ τὰ μετ' αὐτῶν συζώντα.

«— Ἐγχεῖς δίκαιον τῷ ὄντι, ἀπεκρίθη ὁ Κρονίδης, καὶ ὀρθῶς τὴν ἀταξίαν εἰς τὸν κόσμον ἀποδίδεις. Γενικῇ λοιπὸν ἰσότης: ὅσα ἐν τῷ κόσμῳ ζῶσι, πάντα μετὰ σοῦ εἰς ἀντίπας θεὰς μεταμορφωθῶσιν. Εὐχαριστημένος εἶσαι; Ἐκκληροῦται ἡ εὐχή σου, πλέον μὴ παραπονήσαι.

«— Ὅχι δά! εἶπεν ἐκεῖνος καὶ ἐπήδησ' ἐν τῷ μέσῳ. Μεταμόρφωσιν ἐχέτουν ὄχι διὰ νὰ ἐκπέσω! — Λοιπὸν ἔστω, ἀπεκρίθη ὁ Θεός, τὰ τόσα τόσα τῶν μορφήων καὶ κωνώπων τάγματα, κ' ἐν γένει ὅσα εἰς τὴν γῆν ἐπάνω ζῶσιν, εἰς ἐλέφαντας μεγάλους θεὰς μεταμορφωθῶσι.»

Παρευθὺς ὁ λόγος οὗτος τοῦ Διὸς ἐξεπληρώθη κ' ἡ γῆ ὅλη ἐκ σωμάτων τεραστίων ἐπληρώθη ὥστε πλέον δὲν ἐξήρακε ὄλ' ἡ ἐπιφάνειά της νὰ χωρήσῃ καὶ νὰ θρέψῃ τὰ ὀγκώδη τέρατά της.

Καὶ ὁ φίλος μας ὁποῖαν γνώμην εἶχεν εἰς ἐκείνην τὴν τῶν πάντων συμμετρίαν;

«Ὁ! ἐκεῖνος, μὴ ρωτᾶτε. . . ὅλος μεταμορφωμένος εἰς ἐλέφαντα μεγάλον, καταστενοχωρημένος, συγκρουόμενος ἀπαύστως μεταξὺ χονδρῶν γειτόνων καὶ ἀδυνατῶν ὁ τάλας ἐν νὰ κάμῃ βῆμα μόνον, Ἐκλαίει καὶ ἐνθυμεῖτο τὰ μικρὰ πηδήματά του εἰς τὰ δάση ὅτε ἦτο.

ἡ ἔκραξε: «Θεέ, ὡς πότε ὁ λαὸς αὐτὸς ὁ γίγας φοβερὰ θά με πιέξῃ! σώσον με, Θεέ, ὀλίγας ναί, ὀλίγας στιγμὰς μόνον ὀλίκις μόλις θὰ ἀνθῆξω δός μοι τόπον νὰ βοσκήσω καὶ διάστημα νὰ τρέξω!»

Ἁ μωρὸς μετεμελήθη Ὁ δὲ Ζεὺς εἰς τοὺς κλαυθμούς του μειδιῶν τῷ ἀπεκρίθη:

«Αἶ, ἐλέφα μου, τί τόπον καὶ διάστημα γουρεύεις; κ' ἡ ἰσότης τί θὰ γείνη, τὴν ὅποιαν σὺ λατρεύεις; κ' ἔπειτα ὡς ὄλοι ζῶσιν, οὕτω πως καὶ σὺ θὰ ζήσης. — Ὁ ἂν ἦτο, ὁ Ζεῦ πάτερ, δυνατόν νὰ μου χαρίσῃς τὴν προχθεσινὴν μορφήν μου, μετ' αὐτῆς καὶ τὴν προτέραν τρισευδαίμονα ζωὴν μου!

«— Αἶ, ἐλέφα μου, μέγας δὲν ὠρέγασο νὰ γείνης; Ἐγείνεο' τί τὴν προτέραν τώρα θέσιν σου προκρίνεις; Εἶδες ὅς' ἡ ἀνισότης συγκρατεῖ τὰ πάντα; εἶδες Εἶδες πῶς τὰ ὄνειρά σου ἦσαν μάταια ἔλπίδες; Λάβε πάλιν τὴν μορφήν σου, μετ' αὐτῆς καὶ τὴν προτέραν τρισευδαίμονα ζωὴν σου.»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΦΕΡΜΟΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἁ ἰατρός Μ* ἔχει ὀρισμένον τιμημα δι' ἐκάστην ἰατρικὴν συμβουλὴν διδομένην κατ' οἶκον δέκα φράγκα.

Πρὸ τίνος εὐπορός τις παντοπώλης, ἀφοῦ πρῶτον τοῦ ἐζήτησεν ἰατρικὴν συμβουλὴν διακρέσασαν ἡμίσειαν ὥραν, λαμβάνει τὴν συνταγὴν ἣν τῷ ἔγραψεν ὁ ἰατρός καὶ ἀποθέτει εἰς τὴν ἀκρὰν τῆς τραπέζης ἐν πεντοφραγκῶν μόνον. Ὁ ἰατρός βλέπει αὐτὸ, καὶ διὰ κινήματος δῆθεν

ἀκουσίου τὸ ρίπτει κατὰ γῆς. Ὁ πελάτης κῦπτει, τὸ ἀναλαμβάνει καὶ τὸ ἀποθέτει πάλιν ἐπὶ τῆς τρικπέζης.

— Ἀκόμη ἄλλο ἓνα εἶνε χάμω, λέγει ὁ ἰατρός.

— Ὅχι, δὲν εἶνε ἄλλο, ἐξοχώτατε, ἀπαντᾷ ὁ ἀσθενής.

— Ναι, καί' δύο πρέπει νὰ εἶνε, λέγει ὁ ἰατρός, καὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον ἓν ψάξετε ἀκόμη.

Ὁ παντοπώλης ἐνόησεν ἐπὶ τέλους καὶ συν-επλήρωσε τὸ ποσόν.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἀξίωμα κοινότατον, μυριάκις ἐπαναληφθὲν εἰς πᾶσαν γλῶσσαν, εἶνε ὅτι «Ὅταν τις δυστυχῆσῃ, ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τῶν φίλων του».

Οἱ φίλοι, οἱ ἐγκαταλείποντες δυστυχοῦντα φίλον, θὰ τῷ ἐπροξένουν τὸ ἥμισυ μόνον τοῦ κακοῦ, τὸ ὅποσον προξενούσιν αὐτῷ, ἐὰν περιωρίζοντο ἀπλῶς νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν, ἢ ἐὰν εἰλικρινῶς ὁμολόγουν ὅτι τὸν ἐγκαταλείπουσι, διότι εἶνε δυστυχής· ἀλλὰ τοιαύτη ὁμολογία θὰ κατήσχυεν αὐτοῦς, καὶ τούτου ἕνεκα ἐπινοοῦσι διαφόρους αἰτίαι, ἃς προβάλουσιν ὡς ἀφορμὴν τῆς διαγωγῆς των.

Ἐγὼ νομίζω ὅτι διὰ πάντα ἀμερόληπτον κριτὴν ὁ λέγων καθαρά: «Ἐγκαταλείπω τὸν φίλον μου διότι ἐδυστύχησα», δὲν δύναται μὲν νὰ εἶνε πρότυπον σταθεροῦ φίλου, οὔτε βεβαίως ἐφάμιλλος πρὸς τὸν Δάμωνα καὶ Φιντίαν, ἀλλὰ θὰ ἦτο ὅμως ἑκατοντάκις ὀλιγώτερον κακοήθης καὶ ὀλιγώτερον ἀξιόμημος παρὰ ἐὰν ἔλεγεν: «Ἐγκαταλείπω τὸν φίλον μου, διότι εἶνε ἔνοχος»· καὶ ὅμως εἰς τὴν δευτέραν περίστασιν ἡ φαινομένη αὐτῆ ἀυστηρότης του περιβάλλει αὐτὸν ἡθὸς τι σεμνὸν εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κοινοῦ.

Ὁ καθεὶς πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τὸν φίλον του μεταξὺ τῶν ἐντίμων ἀνδρῶν, τῶν γεννησιφόρων πνευμάτων τῆς φιλίας δ' ἀπᾶς συναφθείσης, οἱ φίλοι καθίστανται ἀλληλέγγυοι. Ἐκάτερος δὲν νὰ παρακωλύῃ τὸν ἕτερον ὅσον δύναται τοῦ νὰ ἐξοκέλῃ εἰς ἀνοήτους ἢ ἐγκληματικὰς πράξεις· ἀλλ' ἐὰν διαπράξῃ τοιαύτην τινὰ, οὐδαμῶς εἶνε πρέπον νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ. Οὐδεὶς βεβαίως ἐστοχάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ ἐκυτὸν δι' αἰκνδήσασθαι αὐτοῦ πράξιν, διότι καὶ μωρὸν εἶνε καὶ φυσικῶς ἀδύνατον. Οὕτω διὰ τινὰς ἀνθρώπους εἶνε ἠθικῶς ἀδύνατον ὅσον καὶ φυσικῶς νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν φίλον των. Ἐὰν ὁ φίλος σου περιέπεσον εἰς ἐγκλημα, τὸ μόνον ὑπερ ὀφείλεις νὰ πράξῃς εἶνε νὰ ὑποφέρῃς ὡς καὶ ἐκαῖνος καὶ νὰ αἰσθάνεσαι μετ' αὐ-

τοῦ συνειδότος τύφει, ἢ μάλιστα καὶ νὰ τὰς ἀποκρύπτῃς ἴσως ἀπ' αὐτοῦ.

Συνοψίζοντες λέγομεν ὅτι εἰς τὰς πλείστας φιλίας δὲν πρέπει νὰ ἀπαντῶμεν παρὰ τῶν φίλων νὰ μὴ μᾶς ἐγκαταλείπωσι δυστυχοῦντας — θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς εἰ ἐζητοῦμεν παρὰ τῶν χελιδόνων νὰ μὴ φεύγωσι τὴν χώραν μας ὅταν τὸ πρῶτον ψῦχος φονεύσῃ τὰ ἔντομα ἐξ ὧν ἐτρέφοντο — ἀλλὰ νὰ παρακλωῦμεν αὐτοὺς νὰ μὴ μᾶς ἀποδίδωσι σφάλματα καὶ ἐγκλήματα, ὧν δὲν εἴμεθα ἔνοχοι, καὶ νὰ μᾶς ἐγκαταλείπωσιν εἰς τὸν βόθρον ἐν ᾧ ἐνεπέσαμεν, χωρὶς νὰ μᾶς δίδωσιν ἀναχωροῦντες καὶ ἐν κατὰ κεφαλῆς λάκτισμα. (Alphonse Karr).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀπίστευτοι εἰσὶν αἱ πρόοδοι αἱ ἐπιτελεσθεῖσαι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετηρίδα. Κατὰ τι βιβλίον περὶ τῶν προόδων τοῦ κόσμου τοῦ Ἄγγλου Μύλχαλ, τὸ ἐμπόριον ὠκταπλασιασθὲν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ· θαυμασμοῦ ἀξία εἶνε ἡ δικαιοδικὴ ἐλαστικότητα τῶν αὐτόθι ἐμπόρων, ὧν τὰ ἐργαστᾶσια ἀλλάσσουν προϊόντα κατὰ τοὺς καιροὺς. Ἐργαστᾶσιον λ. χ. κατασκευάσαν ἑκατομύρια τουφεκίων, ἔστρεψε τὴν ἐνέργειάν του εἰς κατασκευὴν ραπτομηχανῶν, ἀφ' οὗ ἔπαυσεν ἡ ζήτησις τοῦ προτέρου εἶδους. Ἐτερον ἐργαστᾶσιον ὑποδημάτων ἐκάθη ἡμέρα τετάρτη· τῇ ἐπαύριον ὁ κύριος αὐτοῦ παρήγγειλε νέας μηχανὰς, τῇ δὲ παρασκευῇ παρέδωκεν ἐντὸς 24 ὥρῶν 2,400 ὑποδημάτων, ὡς ἐποίει πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς. Ἐτερον ἐργαστᾶσιον κατασκευάζει τσοκῦτα ζεύγη ὑποδημάτων, ὅσα οἱ τριακοντακισχίλιοι ὑποδηματοποιοὶ ἐν Παρισίαις. Ἡ κατεργασία τοῦ βάμβακος ἐπλεόνασε τοσοῦτον, ὥστε, ὅπου πρὸ 38 ἐτῶν ἦσαν νομαί, ἀκμάζουσι τανῦν αἱ μέγιστα τῶν βιομηχανικῶν πόλεων. Οἱ φόροι εἶνε μεγάλοι, διότι οἱ πολῖται ἐβουλεύθησαν νὰ ἐξοφλήσωσιν ἐν μισθῷ γενεᾷ τὸ ἐκ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου χρέος. Ἀπὸ 30 ἐτῶν ὁ πλοῦτος τῆς χώρας ἐτραπλασιασθῆ.

Ἡ ἀπὸ τοῦ 1850 ἀύξησις τῆς περιουσίας ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις θὰ ἦρκει πρὸς ἀγορὰν ὄλου τοῦ νέου γερμανικοῦ Κράτους μετὰ τῶν ἀγρῶν, τῶν πόλεων, τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἐργαστασίων του. Βιομηχανία καὶ πληθυσμὸς αὐξάνονται ταχύτερον ἢ ἐν Εὐρώπῃ. «Καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνατέλλων ὁ ἥλιος ἐπιβλέπει αὐξανομένην τὴν περιουσίαν τῶν Βορειοαμερικανῶν κατὰ 500,000 λιρῶν, ἧτοι κατὰ τὸ τρίτημόριον τῆς καθ' ἡμέραν αὐξήσεως τῆς περιουσίας ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος».